

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Andrea PEŘINOVÁ

**REZIDENČNÍ PREFERENCE OBYVATEL MĚSTA
ŽĎÁR NAD SÁZAVOU**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Petr ŠIMÁČEK, Ph.D.

Olomouc 2017

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Andrea Peřinová (R14244)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Rezidenční preference obyvatel města Žďár nad Sázavou

Title of thesis: Residential preferences of the Žďár nad Sázavou inhabitants

Vedoucí práce: Mgr. Petr ŠIMÁČEK, Ph.D.

Rozsah práce: 55 stran, 2 vázané přílohy

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá rezidenčními preferencemi obyvatel města Žďár nad Sázavou ve věku 15–39 let. Součástí práce je charakteristika města a jeho jednotlivých částí a také popis bytové výstavby Žďáru nad Sázavou. Metodou výzkumu je dotazníkové šetření zaměřené volbu ideálního bydliště.

Klíčová slova: rezidenční preference, behaviorální geografie, dotazníkové šetření, Žďár nad Sázavou

Abstract: This bachelor thesis deals with the residential preferences of inhabitants aged 15–39 years living in Žďár nad Sázavou. The work contains characteristic of the town and its individual parts and a description of the housing construction of Žďár nad Sázavou. The research method is a questionnaire survey focused on the choice of ideal residence.

Keywords: residential preferences, behavioral geography, questionnaire survey, Žďár nad Sázavou

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Rezidenční preference obyvatel města Žďár nad Sázavou vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Petra Šimáčka, Ph.D. a že jsem v seznamu literatury uvedla veškerou použitou literaturu a ostatní zdroje.

V Olomouci, dne 26. dubna 2017

podpis

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Mgr. Petru Šimáčkovi Ph.D. za cenné připomínky, ochotu, čas a odborné vedení bakalářské práce a také své rodině za podporu a trpělivost při mém studiu.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Andrea PEŘINOVÁ**
Osobní číslo: **R14244**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Rezidenční preference obyvatel města Žďár nad Sázavou**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je zmapovat aktuální rezidenční preference obyvatel města Žďár nad Sázavou. Důraz bude kladen na zjištění preferencí mezi mladším obyvatelstvem. V teoretické části se autorka zaměří na vysvětlení pojmu rezidenční preference a s tím souvisejících dalších konceptů. Postup zpracování praktické části a použité metody budou vycházet z poznatků nabytých v teoretické části a budou aplikovány na konkrétním příkladu města Žďár nad Sázavou.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**

Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Clark W. A. V., Cadwallader M. (1973): Residential preferences: an alternative view of intraurban space. Environment and Planning.

Drbohlav, D. (1990): Důvody regionálních a sídelních preferencí obyvatelstva. Geografie 95/1. ČGS, Praha.

Fňukal M., Ptáček P. (2005): Využití moderních metod a technických pomůcek při terénním cvičení ze socioekonomické geografie. Univerzita Palackého v Olomouci.

Illner M., Vajdová Z. (1992): Územní preference obyvatel ČR Praha a jih republiky jsou v čele žebříčku. Data & Fakta.

Siwek T. (2011): Percepce geografického prostoru. Praha: Česká geografická společnost.

Štefánková M., Drbohlav D. (2014): "Zlatá Praha", "zaslíbený jih" a to ostatní? Regionální a sídelní preference obyvatelstva Česka. Geografie.

Vasanen A. (2012): Beyond stated and revealed preferences: the relationship between residential preferences and housing choices in the urban region of Turku, Finland. Journal of Housing and the Built Environment.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.**

Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **13. dubna 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2017**

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 13. dubna 2016

OBSAH

1	Úvod a cíle práce	8
2	Teoretická východiska práce.....	9
2.1	Definice pojmů	9
2.2	Zahraniční literatura.....	10
2.3	Česká literatura.....	13
3	Město Žďár nad Sázavou	16
3.1	Územní rozvoj města po roce 1948.....	17
3.2	Místní části Žďáru nad Sázavou	19
4	Metodika práce	24
5	Dotazníkové šetření.....	26
5.1	Základní struktura respondentů	26
5.2	Současné bydlení respondentů	28
5.3	Volba ideálního bydliště respondentů	30
5.4	Efekt susedství.....	36
5.5	Potenciální migrace respondentů	37
6	Závěr	40
	Summary	41
	Seznam použitých zdrojů a literatury	42
	Literární zdroje.....	42
	Zdroje dat	44
	Seznam použitých zkratk.....	45
	Přílohy.....	46

1 ÚVOD A CÍLE PRÁCE

K základním potřebám jakéhokoliv člověka patří bydlení. Každý jedinec upřednostňuje jiné místo, kde by chtěl žít, jinou velikost bytu nebo také odlišný typ zástavby. Podstatným aspektem je také to, co se v okolí domova nachází. Pro někoho je prioritou bydlet v centru města, kde je dostatek kulturního vyžití, obchodů a služeb, jiní dávají přednost klidné vesnici poblíž přírody. Tím, co lidé upřednostňují k bydlení, se zabývají výzkumy regionálních a sídelních preferencí, které jsou důležité například pro územní plánování, migrační prognózy nebo nalezení ideálu bydlení.

Bakalářská práce se svým zaměřením řadí k pracím, spadající do behaviorální geografie, která zkoumá vztah člověka a prostředí a zabývá se tím, jak lidé vnímají své okolí. Daná problematika není na území České republiky příliš prozkoumaná, což je také důvod volby tématu práce.

Téma bakalářské práce je aktuální především z důvodu dlouhodobě zvýšené emigrace obyvatel ze Žďáru nad Sázavou. Od roku 1990 se z města vystěhovalo více než 5 500 lidí a v současnosti žije ve městě přes 21 000 obyvatel.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je vysvětlen pojem rezidenční preference a s ním spojené koncepty. Je zde popsána česká i zahraniční literatura. Druhá část teoretické části je zaměřena na stručnou charakteristiku města Žďár nad Sázavou, rozvoj bytové výstavby a popis jednotlivých místních částí města. Praktická část práce vychází z dotazníkového šetření, které proběhlo prostřednictvím internetového dotazníku a osobního rozhovoru.

Bakalářská práce si klade za cíl zmapovat aktuální rezidenční preference obyvatel města Žďár nad Sázavou. Důraz je kladen na zjištění preferencí mezi obyvatelstvem ve věku 15–39 let. Hlavním cílem práce je zjistit, které oblasti města jsou obyvateli považovány za nejvíce atraktivní k bydlení a které naopak nikoliv. Záměrem práce není pouze zhodnocení atraktivity území, ale důležité je zjistit také to, jaký typ a velikost bytu je pro respondenty ideální. Podstatné je také zhodnotit, jaké aspekty hrají při výběru nového bydlení roli a v jaké míře se u respondentů projevuje efekt susedství.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

V této kapitole budou definovány základní pojmy související s prostorovými preferencemi a bude zde shrnuta základní zahraniční i česká literatura.

Ze seznamu literatury jsem využívala především články Dušana Drbohlava, který se problematikou rezidenčních a sídelních preferencí v České republice zabývá nejvíce. Dalšími významnými autory při zpracování bakalářské práce byly články Marie Štefánkové a Miroslava Hrdličky. Informace o bytové výstavbě a historii města jsem čerpala zejména z knih *Dějiny Žďáru nad Sázavou* od Metoděje Zemka a Antonína Bartuška a *Stručné dějiny města Žďáru nad Sázavou* od Iva Filky a Jaroslava Švomy.

2.1 DEFINICE POJMŮ

Hlavním úkolem regionálních a sídelních preferencí je zjistit, které oblasti jsou obyvateli jednotlivých míst považovány za atraktivní k bydlení a které naopak nikoliv. Jedná se tedy o výběr ideálního místa a typu sídla k bydlení pomocí vnímání prostoru jedincem či skupinou lidí (Drbohlav 1990a).

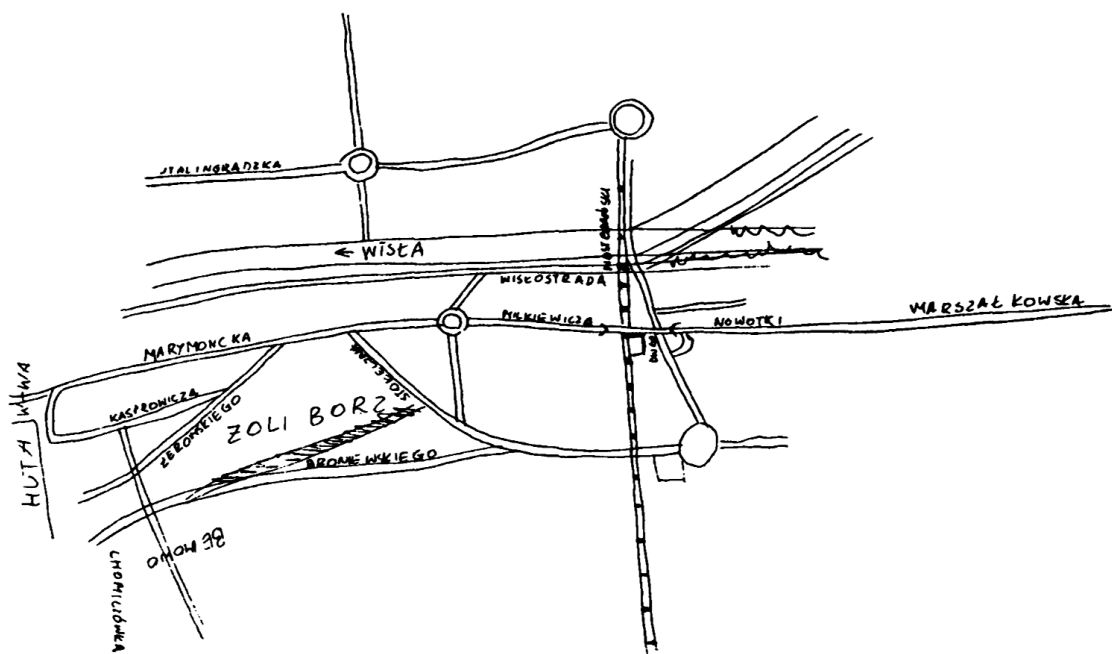
S danou problematikou souvisí percepce prostoru. Podle Siwka (2011) lze percepci prostoru definovat jako nejobecnější vnímání okolního světa, které si každý člověk vytváří jedinečným způsobem na základě osobních zkušeností.

U regionálních a sídelních preferencí se často projevuje efekt sousedství, který se vyznačuje tím, že jedinec dává přednost místům, která dobře zná, oproti místům, která mu jsou cizí. Podle Drbohlava a Štefánkové (2014, s. 220) lze jednoduše říct, že: „*Je to tendence respondenta preferovat k bydlení místo, kde aktuálně žije*“. Do efektu sousedství se promítá také sídelní stabilita, což je protiklad migračního procesu. Představy o průběhu a směru migrace lze nazvat potenciální migrací a regionální a sídelní preference mají za úkol zjistit směry a důvody této migrace (Drbohlav, Štefánková 2014).

2.2 ZAHRANIČNÍ LITERATURA

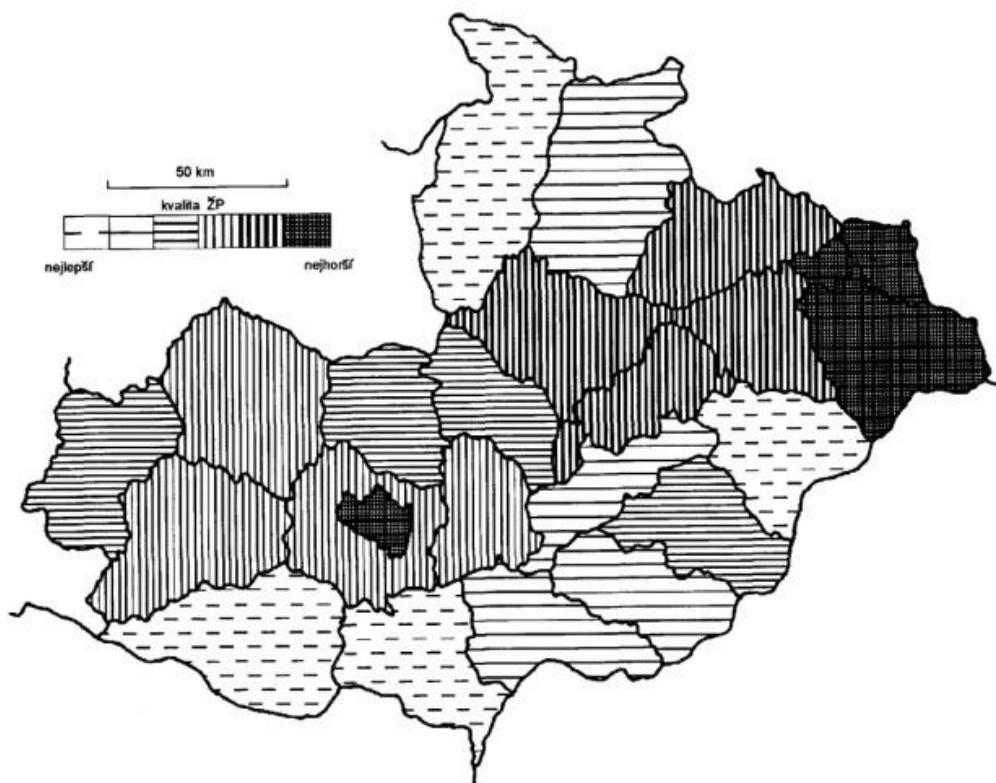
Behaviorální geografie je disciplína sociální geografie, která úzce spolupracuje s psychologii a sociologií. Disciplína má základy v psychologickém směru behaviorismus, který vznikl v první polovině 20. století v USA. K rozvoji behaviorální geografie došlo v 60. letech 20. století především v Anglii a USA. Zabývá se chováním jedince v prostoru a vnímáním daného území jednotlivci nebo skupinou lidí. Důležité jsou jak objektivní, tak i subjektivní znalosti o místě (Drbohlav 1990a). Typickými představiteli behaviorální geografie jsou Julian Wolpert, Reginald Golledge nebo Peter Gould.

Jedním z největších přínosů behaviorální geografie jsou mentální mapy. „*Mentální mapa je grafickým vyjádřením představ člověka o geografickém prostoru, nejčastěji jeho kvalitě nebo uspořádání.*“ (Drbohlav 1991, s. 164). Za zakladatele mentálních map jsou považováni Kevin Lynch a Peter Gould, podle kterých jsou pojmenovány dva základní typy mentálních map. „Lynchovský“ typ mapy (viz obr. 1) je tvořen přímo respondentem a vyjadřuje to, jak jedinec vnímá objekty, tvary a celkový prostor kolem sebe. Výsledkem je konkrétní náčrtek nebo schéma. „Gouldovský“ typ mapy (viz obr. 2) vzniká druhotně zaznamenáním slovních informací do mapy a respondent vybírá například ideální místo pro trvalé bydliště.

Obr. 1 Mentální mapa Varšavy

Zdroj: Bartnicka 1980 (cit. podle Voženílek 1997, s. 11)

Obr. 2 Mentální mapa kvality životního prostředí Moravy a Slezska

Zdroj: Voženílek 1997

Na začátku 60. let publikoval Kevin Lynch (1960) knihu „The Image of the city“, která vyšla pod českým názvem „Obraz města“. V knize se Lynch zaměřil na centrální oblasti tří amerických měst – Boston, New Jersey a Los Angeles. Zabýval se vizuální kvalitou sídel, která byla hodnocena pomocí mentálního obrazu města samotnými obyvateli. Podle četnosti prvků v mentálních mapách respondentů došlo k vymezení pěti základních kategorií, které tvoří obraz města. Jedná se o cesty, okraje, oblasti, uzly a významné prvky. Lynch také zavedl pojmy image (podoba prostředí) a imageability (vlastnost objektu vyvolat v pozorovateli pocit pomocí tvaru nebo barevnosti).

Další významnou knihou jsou „Mental Maps“ od P. Goulda a R. Whitea (1974). Podle nich sídelní preference úzce souvisí s věkem respondenta a u dotázaných se výrazně projevovaly preference k současnému bydlišti, tzv. efekt sousedství. Autoři také zavedli pojem „ignorance maps“, což je mapa nepreferovaných nebo málo známých oblastí.

W. A. V. Clark a M. Cadwallader (1973) se ve svém článku „Residential preferences: an alternate view of intraurban space“ zabývali rezidenčními preferencemi obyvatel Los Angeles. Respondenti měli vybrat tři místa, kde by chtěli žít bez ohledu na jejich rodinný příjem. Upřednostňované byly oblasti s dostatkem zeleně a dobrým přístupem k oceánu a horám. K nejatraktivnějším místům pak patřila Santa Monica, Hollywood, Beverly Hills nebo Pasadena. Výzkum obsahoval také mapy rezidenčních preferencí dvou etnických skupin: Černochoů a Mexiko-Američanů.

V Asii se rezidenčními preferencemi zabývali Charles G. Schmidt a Yuk Lee (1987). Průzkum byl proveden na šesti čínských univerzitách se studenty geografie, kteří měli vybrat a ohodnotit nejvíce a nejméně atraktivní oblasti k bydlení. Více než 64 % studentů zahrnuje do preferovaných oblastí k bydlení místo svého současného bydliště, což potvrdilo existenci efektu sousedství. Výzkum poskytl možnost srovnat vztah regionálních preferencí a životního prostředí. Otázky průzkumu byly zaměřeny také na ideální velikost a typ preferovaného sídla.

Výzkum Anneli Kährik a Kadri Leetmaa (2009) se zabýval kvalitou bydlení a rezidenčními preferencemi obyvatel v suburbanizovaných oblastech v okolí Tallinnu. Průzkum prokázal, že respondenti se stěhují do oblastí s nízkou hustotou zalidnění v zázemí měst, kde mohou vlastnit rodinný dům. Nejvýznamnějším důvodem migrace byla touha vlastnit pozemek, který se nachází v klidné a bezpečné oblasti. Při výběru nového bydlení byla důležitá dobrá dopravní dostupnost do centra a kvalitní životní prostředí.

Antti Vasanen (2012) vydal článek o rezidenčních preferencích obyvatel městského regionu Turku ve Finsku. Ten se zabýval vztahem mezi výběrem bydlení a preferencemi mezi obyvateli regionu. Cílem studie bylo zjistit do jaké míry jsou stanovené preference shodné se zjištěnými preferencemi a jaký dopad mají stanovené preference na migraci v rámci městského regionu.

Prací, které se zabývaly rezidenčními preferencemi, se ve střední a východní Evropě objevilo podstatně méně. Výjimkou bylo Polsko, kde se tématem zabývala například Małgorzata Bartnicka (1987) s výzkumem preferencí studentů ve Varšavě.

2.3 ČESKÁ LITERATURA

Na území České republiky se problematika regionálních a sídelních preferencí dostala do povědomí geografů později než ve světě, konkrétně v 70. a 80. letech 20. století. Přestože se jedná o důležité téma, tak ani v současné době nejsou výzkumy prostorových preferencí frekventovaným jevem. Podle Drbohlava (1990a) je možné výsledky průzkumů porovnávat s migrací, a to může vést ke zkvalitnění migračních prognóz a k odstranění problémů souvisejících s bydlením.

Daným tématem se v minulosti v České republice zabývali především sociologové. K prvním sociologům, kteří prováděli výzkum regionálních a sídelních preferencí, patřil Lubomír Kotačka (1974). Ten se zabýval ekonomickými i neekonomickými důvody volby sídla. Kotačkův výzkum přiřazoval větší význam neekonomickým faktorům, a to především kvalitě životního prostředí. Respondenti jeho výzkumu upřednostňovali místa s kvalitnějším životním prostředím, konkrétně Vysočinu a oblast jižních Čech, a naopak za nejméně atraktivní oblasti hodnotili severní Čechy a Ostravsko.

Dalším významným autorem je Miroslav Hrdlička (1983), který se ve svém článku zabýval výsledky z výzkumu provedeném v roce 1978 v tehdejší Československu mezi studenty Univerzity Karlovy v Praze. Respondenti odpovídali, kam by se nejraději přestěhovali, jaký typ sídla upřednostňují k bydlení a jak jsou spokojeni se současným bydlištěm. K nejatraktivnějším místům patřila Praha, Liberec a jižní Čechy. Hlavními důvody byly zejména lepší pracovní podmínky, možnost kulturního vyžití, snadnější získání bytu a vyšší rekreační hodnota území. Nejhůře byly hodnoceny oblasti Severočeského a Sokolovského hnědouhelného revíru především z důvodu nekvalitního životního prostředí. Co se týká typu sídla, nejvíce atraktivní byla středně velká města (41,7 %) a velkoměsta (29,7 %).

Nejznámějším autorem především teoretických článků, které se zabývají migrací a regionálními preferencemi, je Dušan Drbohlav. Drbohlav (1990a) prováděl výzkum mezi obyvateli České republiky a vycházel ze Šetření třídní a sociální struktury obyvatelstva ČSSR z roku 1984. Respondenti si měli vybrat nejideálnější velikost sídla, místo sídla a určit důvod, proč dávají danému místu přednost. Největší roli při výběru bydlení hrálo zdravé životní prostředí a možnost získat dobré bydlení. Potenciální migrace byla nejvýraznější u věkové skupiny 15–29 let.

Jeden z dalších článků Drbohlava (1990b) je „Migrační motivace, regionální a sídelní preference obyvatelstva – teoretická východiska v československé a zahraniční literatuře“. V něm popisuje teoretická východiska autorů z kapitalistických a socialistických zemí a význam ekonomických a neekonomických faktorů stěhování. Zabýval se také změnami ve významnosti faktorů migrační motivace, kdy v 50. letech převládala „pracovní“ motivace, v 60. letech „bytová“ motivace a v 70. a 80. letech „ekologická“ motivace, která přetrvává dodnes.

Prostřednictvím Sociologického ústavu Československé akademie věd byl v roce 1991 zpracován průzkum regionálních preferencí obyvatel České republiky. Jako nejatraktivnější oblast respondenti hodnotili okolí Prahy a jih republiky. Na tento fakt navázal o rok později Michal Illner a vymezil pojmy „zlatá Praha“ a „zaslíbený jih“ (Štefánková 2011).

Sídelními preferencemi se zabýval také Jeřábek (2003). Zaměřil se na volbu ideálního místa bydliště a z výsledků jeho výzkumu vyplynulo, že obliba městských sídel roste především u obyvatel do 30 let. Nejatraktivnější byla středně velká města a velkoměsta. Z venkovského typu sídel byly preferovány obce, které se nachází blízko středního nebo menšího města.

Marie Štefánková (2011) se pod vedením Dušana Drbohlava ve své diplomové práci zabývala regionálními a sídelními preferencemi obyvatelstva Česka. Hlavním cílem práce bylo zhodnotit dotazníkové šetření, které proběhlo v roce 2010 Centrem pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy v Praze. Dalším cílem práce bylo srovnání daného šetření s předešlými výzkumy. Statisticky významným faktorem při výběru bydliště se stal věk a regionální příslušnost respondenta, naopak nepodstatné bylo pohlaví a dosažené vzdělání.

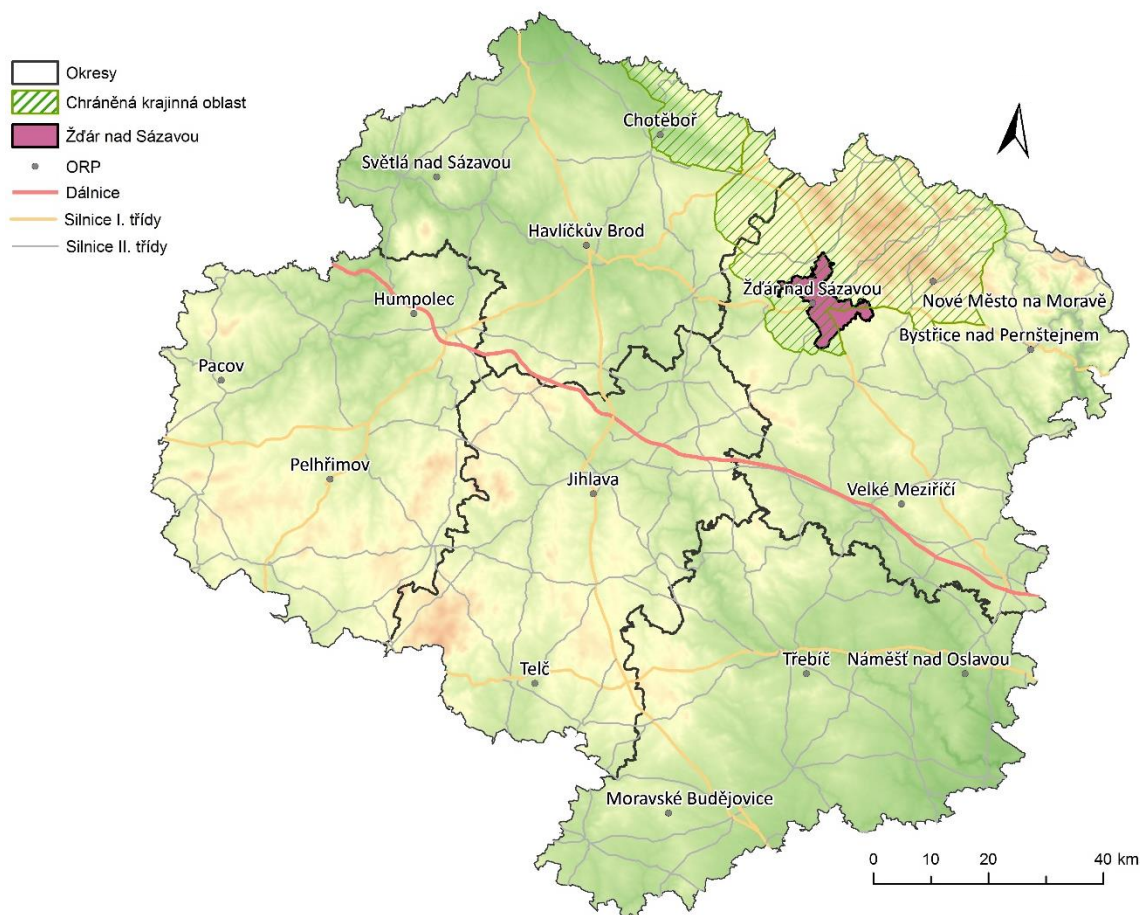
Jedním z nejnovějších článků je práce Marie Štefánkové a Dušana Drbohlava (2014). V článku „Zlatá Praha, zaslíbený jih a to ostatní...? Regionální a sídelní preference obyvatelstva Česka“ se zaměřovali na srovnání jejich práce s předchozími výzkumy a také na srovnání regionálních preferencí s reálnou migrací obyvatel. Součástí práce je i vysvětlení pojmu efekt sousedství, percepce prostředí a potenciální migrace. Výsledky prokázaly, že efekt sousedství je velmi typickým rysem, který podporuje stagnaci migrace.

Výzkumem regionálních a sídelních preferencí studentů se ve svých kvalifikačních pracích a člancích zabývalo několik autorů (Mrklasová 1988, Siwek 1998, Švik 2009, Kropáček 2009, Wernerová 2006, Volkmerová 2010, Labajová 2010). Výsledky prací se shodují na tom, že pro studenty je nejdůležitějším faktorem dostatečné pracovní uplatnění.

Zmíněné články a výzkumy se z větší části zabývaly prostorovými preferencemi obyvatel v odlišných regionech. Bakalářská práce je zaměřena na vzorek obyvatelstva jednoho města. Drbohlav (1992) vydal článek zaměřující se na regionální a sídelní preference obyvatelstva Prahy. Z výsledků vyplynulo, že pro pražské obyvatelstvo byla nejatraktivnějším městem z celé České republiky právě Praha, a to především z důvodu dostatečného kulturního vyžití. Po Praze následovaly horské oblasti Krkonoš a Šumavy kvůli zdravějšímu životnímu prostředí a malebnosti krajiny. K nepreferovaným cílům patřil Severočeský hnědouhelný revír, Ostravsko, Neratovice a Kladensko. Hlavním důvodem bylo nezdravé životní prostředí. V neposlední řadě výzkum prokázal také to, že s rostoucím věkem se zvyšuje pravděpodobnost potenciální stability.

3 MĚSTO ŽĎÁR NAD SÁZAVOU

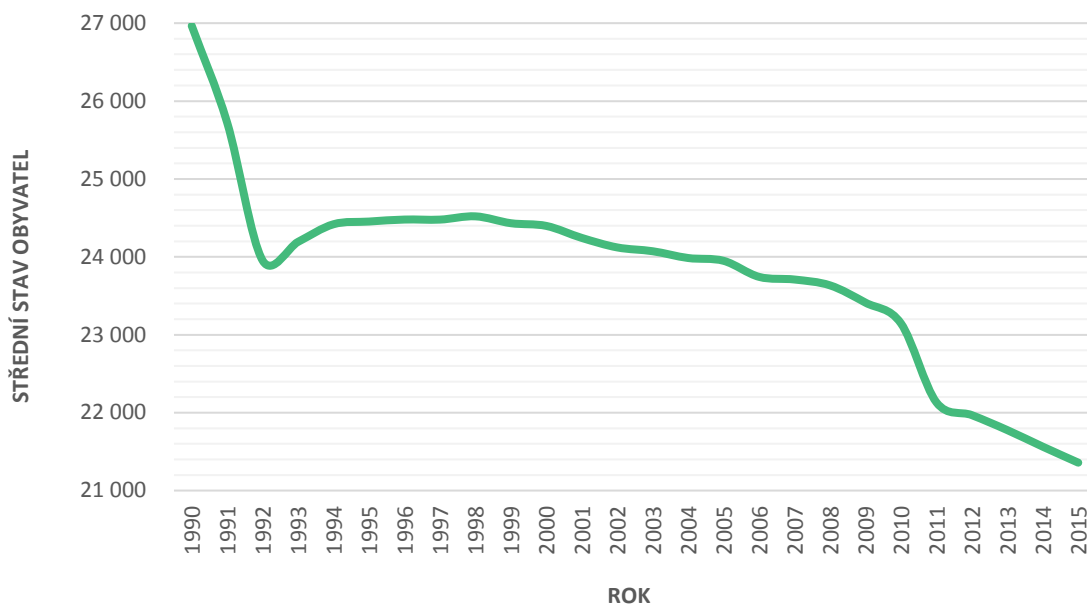
Žďár nad Sázavou je okresní město v severovýchodní části Kraje Vysočina. Městem protéká řeka Sázava a celé město (kromě místních částí Veselíčko a Mělkovice) leží v CHKO Žďárské vrchy (viz obr. 3). Celková rozloha města je 37,06 km² a k 1. 1. 2016 v něm žilo 21 335 obyvatel (ČSÚ 2016).

Obr. 3 Poloha Žďáru nad Sázavou v rámci Kraje Vysočina

Zdroj: ArcČR 2016, vlastní zpracování 2017

Nejvyšší počet obyvatel (26 966) město zaznamenalo v roce 1990, od té doby dochází k postupnému poklesu až k současným 21 335 (ČSÚ 2016), což znázorňuje obrázek 4. V roce 1992 byl zaznamenán největší meziroční pokles obyvatel, kdy došlo k odtržení obce Hamry nad Sázavou. Klesající počet obyvatel města je dán především nízkou hodnotou přirozeného přírůstku a zápornou hodnotou migračního salda, od roku 1994 počet vystěhovalých převyšuje počet přistěhovalých.

Obr. 4 Vývoj počtu obyvatel města Žďár nad Sázavou v letech 1990–2015

Zdroj: ČSÚ 2015

3.1 ÚZEMNÍ ROZVOJ MĚSTA PO ROCE 1948

Největší územní rozvoj zaznamenal Žďár nad Sázavou po druhé světové válce. V roce 1949 se stal Žďár okresním městem a došlo ke sloučení města Žďár a Zámku Žďár v jednu obec, pro kterou byl určen název Žďár nad Sázavou (Grošov, Knoflíček 1988). Na konci 40. let bylo vládou rozhodnuto o místě výstavby nového slévárensko-strojírenského podniku, který zapříčinil rozkvět celého města. V souvislosti s výstavbou závodu ŽĎAS došlo k prudkému přílivu pracovních sil, díky čemuž došlo k budování nových bytových komplexů pro zaměstnance podniku. Od roku 1950 do roku 1980 se počet obyvatel zvýšil z 4 936 na 20 864 (ČSÚ 2015).

Pro potřeby obyvatel byly v centru města původní domy nahrazeny domy panelovými. Byty ve městě byly většinou ve velmi špatném stavu a více než 50 % z nich bylo postaveno před rokem 1900 (Grošov, Knoflíček 1988). Bylo tedy potřeba, aby došlo k rozvoji bytové výstavby. Obrázek 5 zobrazuje první jednopodlažní rodinné domky typu Danmark, které byly vystavěny mezi lety 1949 a 1957 (Fuksová, Jičínská 1990).

Společně s budováním podniku ŽĎAS byla v roce 1950 ve Žďáře nad Sázavou 3 zahájena výstavba bytových jednotek pro zaměstnance podniku. Sídliště bylo vytvořeno jako satelit města, ale původní snaha o izolované sídliště neproběhla podle původních

plánů a Žďár nad Sázavou 3 byl postupně prostorově připojen přes řeku Sázavu k původnímu historickému centru (Zemek, Bartušek 1974).

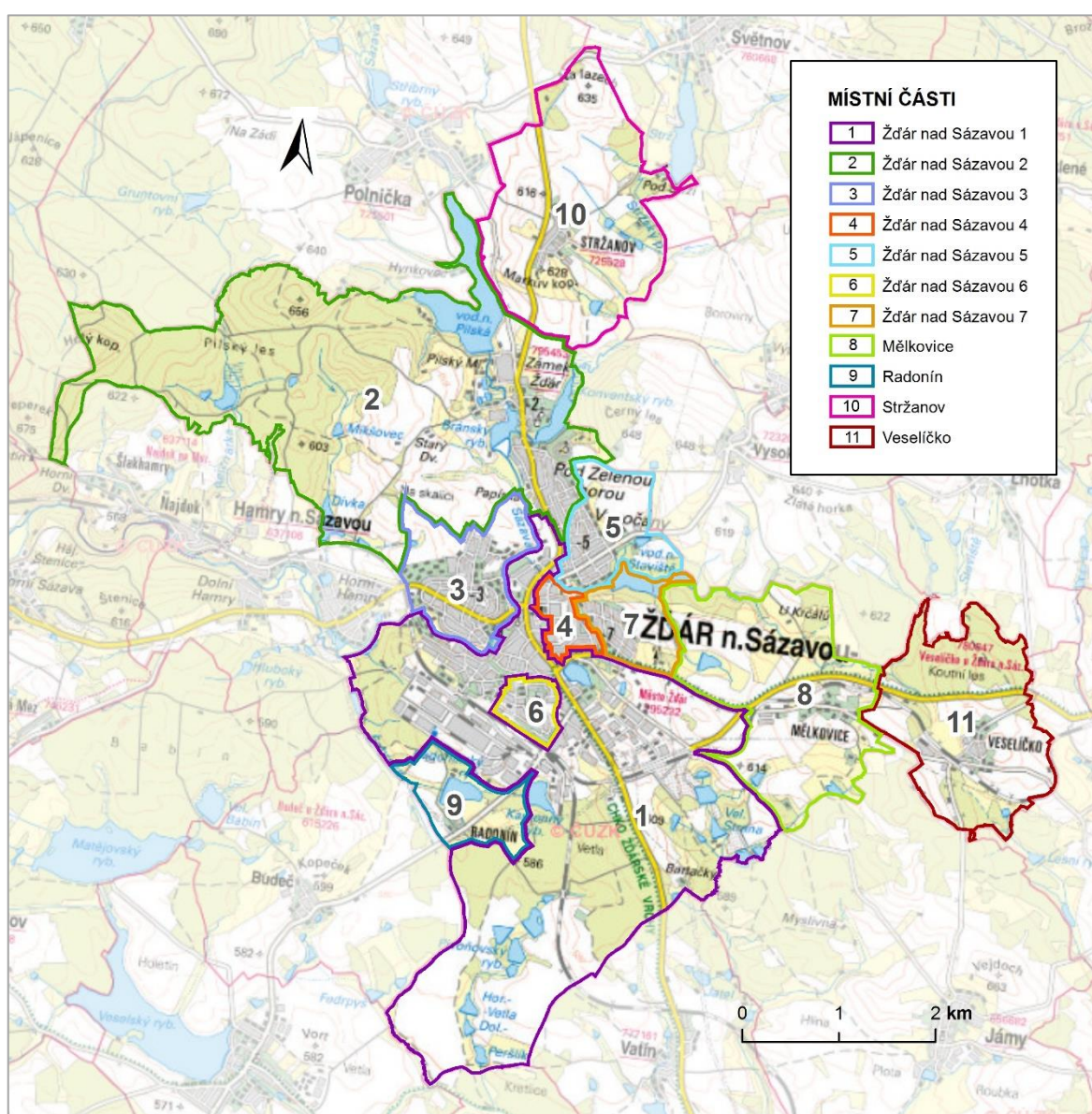
Obr. 5 První domy typu Danmark ve Žďáře nad Sázavou 3

Zdroj: Archiv firmy ŽĎAS a vlastní fotografie

Počátkem 60. let žilo ve městě téměř 10 000 obyvatel a začal se vyskytovat problém s nedostatkem bytových jednotek. Přibývala také nespokojenost s žádostí o byty, a proto byla zahájena dostavba bytů ve Žďáře nad Sázavou 3 (Filka, Švoma 1998). Mezi Žďárem nad Sázavou 1 a Žďárem nad Sázavou 2 se od počátku 50. let začaly stavět první rodinné domky. Během dvaceti let vznikl celý obytný komplex „Vysočany“, kde byly budovány převážně samostatně stojící domy a domy řadové (Zemek, Bartušek 1974). Po dokončení sídliště „Stalingrad“ došlo v roce 1965 k budování dalšího bytového komplexu – „U průmyslové školy“. Po předešlých zkušenostech s budováním sídliště „Stalingrad“ byl územní plán zaměřen na to, aby nová výstavba odpovídala tehdejšímu estetickému a praktickému využití. Výstavba byla realizována v šesti etapách mezi lety 1962 a 1971 (Zemek, Bartušek 1974). Počátkem 70. let začala výstavba sídliště „U nádraží“, které je dnes součástí Žďáru nad Sázavou 6. Daná lokalita spojuje vlakové nádraží s historickým centrem, a proto byl při výstavbě kladen důraz na reprezentativní charakter sídliště. Rozvoj města a příliv nových obyvatel přinášel potřebu další bytové výstavby. Důraz byl kladen především na rodinné domy, proto byla v roce 1970 zahájena výstavba sídliště „Pod vodojemem“ (Zemek, Bartušek 1974). Na počátku 80. let se pozornost úředníků zaměřila na výstavbu centra města a došlo k zahájení stavby panelového sídliště Libušín (součást Žďáru nad Sázavou 1). Výstavba byla realizována mezi lety 1982 a 1984, druhá etapa byla ukončena v roce 1990 (Fuksová, Jičínská 1990). V posledních letech probíhá výstavba rodinných domů v lokalitě „Klafar“, která je součástí Žďáru nad Sázavou 3.

3.2 MÍSTNÍ ČÁSTI ŽĎÁRU NAD SÁZAVOU

Žďár nad Sázavou se člení na 11 místních částí: Žďár nad Sázavou 1–7, Mělkovice, Radonín, Stržanov a Veselíčko. Poslední čtyři místní části zaujímají okrajové části města a jedná se o obce venkovského typu, které nejsou souvisle propojené s městem (viz obr. 6). Nejstarší venkovskou částí města je Radonín, jehož první písemná zmínka pochází z roku 1353. O necelých 90 let později je zmiňován vznik Stržanova a v druhé polovině 18. století vzniklo Veselíčko a Mělkovice (ČSÚ 2005). Žďár nad Sázavou 1 a Žďár nad Sázavou 2 jsou historické části města, zbylé místní části se rozvíjely postupně od 50. let 20. století. V příloze č. 1 se nachází fotografie jednotlivých místních částí.

Obr. 6 Místní části města Žďár nad Sázavou

Zdroj: ArcČR 2016, ArcGIS 2014, vlastní zpracování 2017

ŽĎÁR NAD SÁZAVOU 1 – MĚSTO

Žďár nad Sázavou 1 je největší místní část města. V historickém centru ze 13. století se nachází kostel sv. Prokopa, barokní fara, budova radnice, morový sloup a tvrz. Většina domů byla postavena před rokem 1918. Během druhé světové války byly tyto domy zničeny a nahrazeny moderními budovami. Žďár nad Sázavou 1 je tvořen staršími rodinnými domy a na sídlišti Libušín jsou vystavěny panelové domy z 80. let 20. století. V západní části území se nachází podnik ŽĎAS a ve východní části se nachází průmyslová zóna Jamská.

V centru byly vystavěny budovy občanské vybavenosti (městská policie, policie ČR, radnice, úřad práce, okresní soud, mateřská škola a základní škola, pošta, domov důchodců, knihovna, divadlo, dům kultury, regionální muzeum, zimní stadion, volejbalové hřiště, sportovní hala, sokolovna, obchody, hotely, restaurace a parky s pěšími a cyklistickými trasami).

ŽĎÁR NAD SÁZAVOU 2 – ZÁMEK

Žďár nad Sázavou 2 je historická část města. V polovině 13. století byl v lokalitě založen cisterciánský klášter s rozsáhlým komplexem hospodářských budov. V této části města převažují rodinné domy vystavěné v 60.–80. letech 20. století, pouze v lokalitě „Pod Zelenou horou“ se nachází komplex bytových domů. Výrazným prvkem celého území je Poutní kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře, který byl v roce 2004 zařazen k památkám UNESCO. V severní části území se nachází vodní nádrž Pilská, rekreační areál Pilák, přírodní památka Louky u Černého lesa a další rybníky vhodné k rekreaci. Vedle nádrže byl vybudován závod TOKOZ. Dále se zde nachází Zámek Žďár nad Sázavou, základní a mateřská škola a několik restaurací.

ŽĎÁR NAD SÁZAVOU 3 – STALINGRAD

Místní část Žďár nad Sázavou 3 byla vybudována převážně pro zaměstnance podniku ŽĎAS a převládají v ní panelové a bytové domy z 50. let 20. století. V současnosti žije ve Žďáře nad Sázavou 3 velké množství národnostních menšin. V dané lokalitě se nachází kino Vysočina a sportovní hala s fotbalovým hřištěm, která leží v areálu několika škol (mateřská a základní škola, střední obchodní škola, strojírenské učiliště a biskupské gymnázium). V centru se nachází také restaurace, městský úřad, domov důchodců a rozsáhlá plocha s garážemi. V západní části území se nachází novostavby rodinných a bytových domů.

ŽDÁR NAD SÁZAVOU 4 – U PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY

Jižní část Žďáru nad Sázavou 4 je tvořena pěti a osmipodlažními domy s areálem mateřské a základní školy s plaveckým bazénem a sportovním hřištěm. V severní části území se nachází vyšší odborná a střední průmyslová škola, gymnázium, sportovní hřiště, poliklinika a prodejna potravin. Ve Žďáře nad Sázavou 4 se nachází také restaurace a velká plocha s garážemi.

ŽDÁR NAD SÁZAVOU 5 - VYSOČANY

Místní část „Vysočany“ se nachází ve východním okraji města v blízkosti přírody s vodními plochami. Nachází se zde rodinné domy a dvojdomky, v jižní části se nachází také čtyřpodlažní bytové domy a plocha s garážemi. Oblast postrádá budovy občanské vybavenosti. Nachází se zde pouze hotel a restaurace. „Vysočany“ leží těsně v blízkosti Žďáru nad Sázavou 1, ve kterém se nachází tenisové kurty, zimní stadion a ostatní sportovní areály.

ŽDÁR NAD SÁZAVOU 6 – PŘEDNÁDRAŽÍ

Místní část „Přednádraží“ se nachází uvnitř místní části Žďár nad Sázavou 1 a spojuje centrum města s nádražím. V severní části se nachází rodinné domy, ve zbylé části území převažují panelové domy. Převládají zde bytové jednotky v pětipodlažních a osmipodlažních domech, ale vyskytují se zde také čtyřpodlažní a jedenáctipodlažní objekty. V blízkosti domů se nachází vlakové a autobusové nádraží, prodejna Kaufland, mateřská škola, atletický stadion, základní školy, střední zdravotnická škola, soud, finanční úřad a restaurace.

ŽDÁR NAD SÁZAVOU 7 – POD VODOJEMEM

Žďár nad Sázavou 7 je východní okrajová část města. V této lokalitě se nachází převážně rodinné a řadové domy a v severní části území byly po roce 2 000 vybudovány bytové domy. Z občanské vybavenosti zde funguje pouze restaurace. V oblasti se vyskytuje velké množství zeleně a vodních ploch.

MĚLKOVICE

Mělkovice se nachází 2,5 km východně od města Žďár nad Sázavou. Vzhledem k původnímu charakteru rozptýlených samot nemá obec návěs a kaplička se nachází podél silnice. Jižně od obce se rozkládá Mělkovický rybník. V lokalitě se nachází rodinné domy a v jižní části území jsou plochy pro budoucí výstavbu, kde zároveň v současnosti dochází k budování nových domů. V západní části Mělkovic leží zemědělský podnik a autobazar. Okolo obce prochází železniční trať spojující Žďár nad Sázavou s Tišnovem.

RADONÍN

Radonín leží asi 1,5 km jihozápadně od města Žďár nad Sázavou za areálem podniku ŽĎAS. Jedná se o návěsí obec s rodinnými domy, které se soustředí okolo veřejného prostoru s kapličkou. V západní části Radonína se nachází novostavby. V místní části nejsou vybudovány žádné budovy občanské vybavenosti. V severní části území se nachází rybník, který je prostorově větší než samotný Radonín a s městem je obec propojená cyklistickou stezkou.

STRŽANOV

Stržanov leží 4 km severně od města u silnice I. třídy. Jedná se o návěsí obec s rodinnými domy. V centru návsi se nachází rybník a kaple a v severovýchodní části Stržanova se nachází plochy pro budování nových domů. V centru obce se nachází také prodejna potravin, rekreační chalupa a pobočka knihovny v bývalém objektu školy.

VESELÍČKO

Veselíčko leží 5 km východně od Žďáru nad Sázavou a jedná se o obec návěsího typu. Území je tvořeno rodinnými domy bez výskytu novostaveb. Z občanské vybavenosti se v obci nachází hostinec a prodejna potravin. V severní části území leží vodní plochy a na východě areál agrochemického podniku. Obcí prochází železniční trať a Veselíčko je jedinou venkovskou místní částí obsluhovanou vlakovým spojením.

Tabulky 1 a 2 znázorňují základní strukturu a stáří bytového fondu ve Žďáře nad Sázavou v roce 2011. Nejvíce rodinných domů se nachází ve Žďáře nad Sázavou 2, nejméně ve Žďáře nad Sázavou 4. Velké množství bytových domů se vyskytuje ve Žďáře nad Sázavou 3 a nejvíce domů bylo vystavěno mezi lety 1920–1970, především ve Žďáře nad Sázavou 3 a Žďáře nad Sázavou 4.

Tab. 1 Počet obyvatel a domů v jednotlivých částech města Žďár nad Sázavou

MÍSTNÍ ČÁST	POČET OBYVATEL	RODINNÉ DOMY	BYTOVÉ DOMY	BYTY CELKEM
Žďár nad Sázavou 1	4 269	305	84	1 689
Žďár nad Sázavou 2	2 476	390	55	913
Žďár nad Sázavou 3	5 261	136	253	2 508
Žďár nad Sázavou 4	2 887	2	99	1 430
Žďár nad Sázavou 5	1 829	370	39	759
Žďár nad Sázavou 6	3 471	33	79	1 559
Žďár nad Sázavou 7	1 566	294	19	581
Mělkovice	86	38	0	40
Radonín	66	21	0	28
Stržanov	236	92	0	105
Veselíčko	181	66	1	78
CELKEM	22 328	1 747	629	9 690

Zdroj: SLDB 2011

Tab. 2 Období výstavby nebo rekonstrukce domů ve Žďáře nad Sázavou do roku 2011

MÍSTNÍ ČÁST	OBYDLENÉ BYTY – OBDOBÍ VÝSTAVBY NEBO REKONSTRUKCE DOMU					
	1919 a dříve	1920–1970	1971–1980	1981–2000	2001–2011	nezjištěno
Žďár nad Sázavou 1	29	202	71	1 108	87	72
Žďár nad Sázavou 2	26	106	179	509	39	3
Žďár nad Sázavou 3	0	1 913	111	55	150	26
Žďár nad Sázavou 4	0	909	191	59	0	209
Žďár nad Sázavou 5	0	438	189	45	24	3
Žďár nad Sázavou 6	0	4	426	132	5	0
Žďár nad Sázavou 7	0	35	847	592	0	19
Mělkovice	4	5	3	5	10	2
Radonín	2	10	3	6	1	1
Stržanov	6	21	11	31	11	1
Veselíčko	7	25	6	11	3	1
CELKEM	74	3 668	2 037	2 553	330	337

Zdroj: SLDB 2011

4 METODIKA PRÁCE

K vypracování bakalářské práce bylo využito několik metod zpracování. Teoretická část práce byla zpracována formou literární rešerše z odborných článků a knih. Popis jednotlivých místních částí města byl sestaven na základě map a terénního průzkumu. V rámci praktické části bakalářské práce bylo zrealizováno dotazníkové šetření, které mělo nastínit aktuální rezidenční preference obyvatel města Žďár nad Sázavou. Šetření bylo zaměřeno na obyvatelstvo ve věku 15–39 let, které tvoří budoucnost města a u dané věkové skupiny je nejvyšší pravděpodobnosti potencionální migrace. Dotazník se nachází v příloze č. 2.

Před zveřejněním internetového dotazníku bylo na začátku listopadu provedeno zkušební šetření. Deset respondentů vyplnilo prvotní verzi dotazníku a na základě jejich připomínek bylo zjištěno, které otázky jsou nesrozumitelné. Upravena byla pouze otázka č. 7, u které měli dva respondenti problém s pochopením pojmu „byt ve vlastním domě“. Tato část byla opatřena dodatkem „např. rodinný dům“. Následně došlo k doplnění otázky č. 16, která hodnotí atraktivitu všech místních částí vzhledem k bydlení a umožní tím percepci celého města. Jako základ pro šetření byly zvoleny místní části, které jsou obyvateli dobře známy, protože v základních sídelních jednotkách nemají obyvatelé města příliš přehled, což by zkomplikovalo průzkum.

Sběr dotazníků probíhal ve dvou etapách. První část dotazníků byla vyplněná pomocí on-line formuláře, kterého se zúčastnilo celkem 142 respondentů. Šetření probíhalo od začátku prosince do konce ledna. Po ukončení sběru on-line dotazníků došlo k vyhodnocení. Zbýlý potřebný vzorek respondentů byl osloven osobně na konci února v jednotlivých místních částech města. Osobního šetření se zúčastnilo 56 respondentů. Osobní rozhovory probíhaly především ve venkovských částech města a také s obyvateli ve věku 35–39 let.

Důležitým faktorem bylo, aby se vzorek respondentů přibližoval skutečné struktuře města. Za kritérium pro reprezentativní vzorek respondentů bylo stanoveno jedno procento z celkového počtu obyvatel ve věku 15–39 let. Zároveň byl kladen důraz na to, aby bylo z každé místní části Žďáru nad Sázavou osloveno minimálně 1 % respondentů z požadované věkové skupiny.

Dotazník obsahuje celkem 19 otázek, které jsou rozděleny do čtyř částí. První část dotazníku je zaměřena na sociodemografické údaje respondenta (pohlaví, věk, vzdělání a ekonomické postavení). Druhou část dotazníku tvoří otázky zabývající se současným bydlištěm obyvatel (např. místo bydliště, vlastnický vztah k bytu, typ bytu). Třetí část otázek je zaměřena na ideální podmínky pro bydlení (např. ideální velikost bytu, ideální místo bydliště) a poslední část dotazníku tvoří otázky, které jsou zaměřeny na případné stěhování.

Základní operace (součty, vážený průměr) a grafy byly zpracovány v programu Microsoft Excel 2010 od firmy Microsoft a mapové výstupy v programu ArcMap 10.2. od firmy ESRI. V rámci zpracování praktické části bakalářské práce byla využita data z Českého statistického úřadu.

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V následujících pěti podkapitolách budou shrnuty výsledky dotazníkového šetření, které bylo realizováno od začátku prosince 2016 do konce února 2017. Cílem výzkumu bylo zjistit, které části města jsou obyvateli považovány za atraktivní k bydlení, jakou velikost bytu a typ zástavby preferují a zda se u respondentů projeví efekt sousedství. V neposlední řadě bylo podstatné zjistit také to, zda se chtějí dotázaní v budoucnu stěhovat a jaké aspekty hrají při výběru nového bydlení roli.

5.1 ZÁKLADNÍ STRUKTURA RESPONDENTŮ

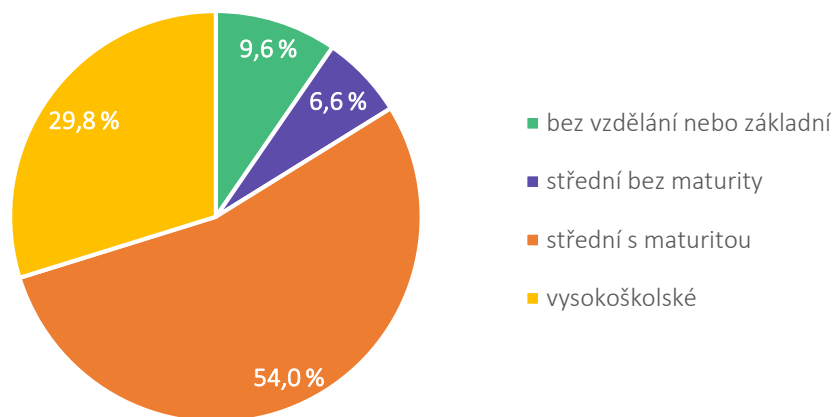
Podle posledního sčítání (ČSÚ 2011) žilo v roce 2011 ve Žďáře nad Sázavou 7 751 obyvatel ve věku 15–39 let. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 198 respondentů spadající do dané věkové kategorie, což představuje 2,6 % základního vzorku obyvatel ve věku 15–39 let. Rozložení respondentů z hlediska pohlaví bylo téměř rovnocenné a odpovídalo struktuře obyvatel Žďáru nad Sázavou. Z celkového počtu respondentů vyplnilo dotazník 103 mužů (52 %) a 95 žen (48 %). Věková struktura respondentů byla rozdělena do 5 kategorií (viz tab. 3). Nejvyšší zastoupení mají obyvatelé ve věku 20–24 let (48, tj. 24,2 %), z čehož vyplývá také největší ochota vyplnit dotazník. Druhou nejpočetnější skupinou jsou obyvatelé spadající do věkové kategorie 35–39 let (41, 20,7 %) a nejmenší zastoupení respondentů bylo u obyvatel ve věku 15–19 let (32, tj. 16,2 %).

Tab. 3 Věková struktura respondentů Žďáru nad Sázavou ve věku 15–39 let

VĚKOVÁ KATEGORIE	ZÁKLADNÍ SOUBOR		VÝBĚROVÝ SOUBOR	
	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)
15–19 let	1 322	17,1	32	16,2
20–24 let	1 550	20,0	48	24,2
25–29 let	1 513	19,5	38	19,2
30–34 let	1 616	20,8	39	19,7
35–39 let	1 750	22,6	41	20,7
CELKEM	7 751	100,0	198	100,0

Zdroj: SLDB 2011 a vlastní výzkum 2017

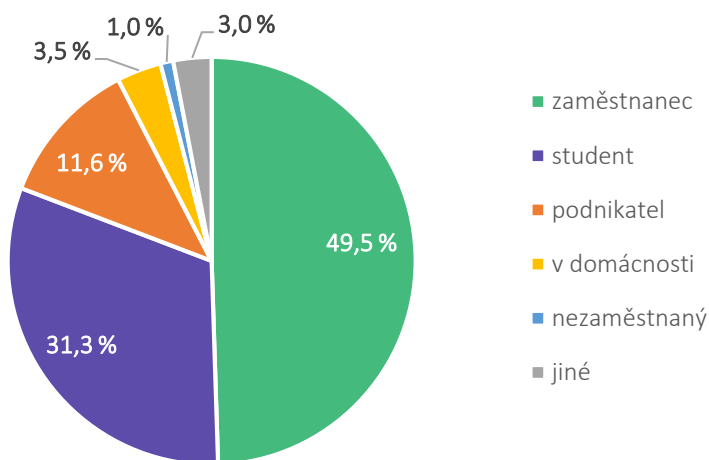
Dle nejvyššího dosaženého vzdělání se nejvíce respondentů (60,6 %) řadilo do skupiny s ukončeným středním vzděláním. Z toho 107 osob složilo maturitní zkoušku, zbylých 13 má střední vzdělání bez maturity. Druhou nejpočetnější skupinu tvořily respondenti s vysokoškolským vzděláním (29,8 %) a 9,6 % respondentů se řadilo do skupiny bez vzdělání nebo se vzděláním základním (viz obr. 7).

Obr. 7 Vzdělanostní struktura respondentů Žďáru nad Sázavou

Zdroj: vlastní výzkum 2017

Obrázek 8 znázorňuje ekonomickou situaci dotázaných ve Žďáře nad Sázavou. Ze 198 respondentů je 49,5 % zaměstnáno a 31,3 % studuje. Jako podnikající osoba působí 11,6 % dotázaných a 3,5 % je v domácnosti. Pouze 1 % (tj. 2) respondentů je nezaměstnáno a zbylý počet dotázaných se řadil ke skupině „jiné“.

Obr. 8 Ekonomická situace respondentů Žďáru nad Sázavou

Zdroj: vlastní výzkum 2017

5.2 SOUČASNÉ BYDLENÍ RESPONDENTŮ

Ze všech místních částí žije nejvíce obyvatel ve Žďáře nad Sázavou 3 a Žďáře nad Sázavou 1, odkud bylo také sesbíráno nejvíce dotazníků (viz tab. 4). Z každé místní části městského charakteru byly vybrány dotazníky od více než 2 % obyvatel základního vzorku. Z venkovských částí města byly v případě Mělkovic a Radonína vybrány dotazníky od více než 20 % obyvatel ve věku 15–39 let, ze Stržanova 10,7 % a nejméně z Veselíčka (7,7 %).

Tab. 4 Počet respondentů v místních částech Žďáru nad Sázavou

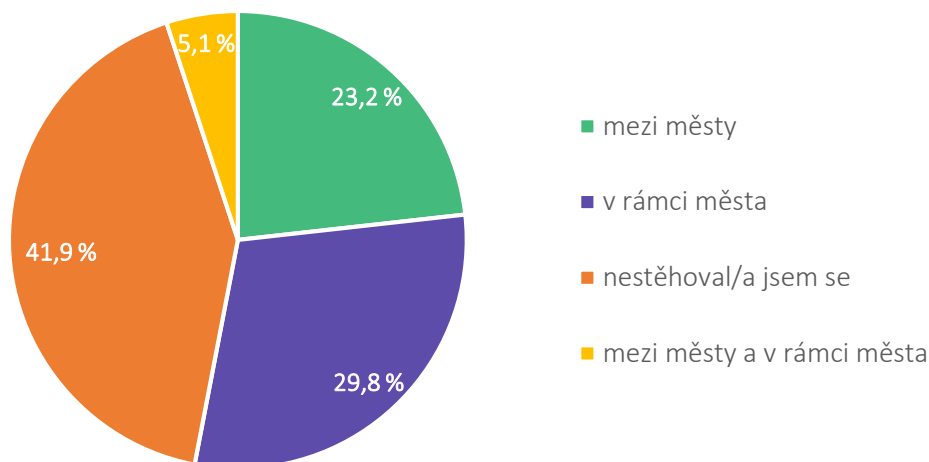
MÍSTNÍ ČÁSTI	ZÁKLADNÍ SOUBOR		VÝBĚROVÝ SOUBOR	
	15–39		15–39	
	abs.	rel. [%]	abs.	rel. [%]
Žďár nad Sázavou 1	1 531	19,8	34	17,2
Žďár nad Sázavou 2	932	12,0	22	11,1
Žďár nad Sázavou 3	1 888	24,4	41	20,7
Žďár nad Sázavou 4	914	11,8	19	9,6
Žďár nad Sázavou 5	532	6,9	14	7,1
Žďár nad Sázavou 6	457	5,9	15	7,6
Žďár nad Sázavou 7	1 294	16,7	27	13,6
Mělkovice	33	0,4	7	3,5
Radonín	21	0,3	5	2,5
Stržanov	84	1,1	9	4,5
Veselíčko	65	0,8	5	2,5
CELKEM	7 751	100	198	100

Zdroj: SLDB 2011 a vlastní výzkum 2017

To, jak dlouho respondent žije ve Žďáře nad Sázavou se odráží na tom, jak dobře město zná a jakou na něj má vazbu. Více než 70 % dotázaných uvedlo, že ve Žďáře nad Sázavou bydlí od svého narození. Zbýlý počet respondentů se do města přistěhoval, z toho 37 obyvatel bydlí ve městě více než 6 let a 19 obyvatel žije ve městě 5 let a méně. 93,4 % dotázaných uvedlo, že se ve stávajícím bydlišti cítí jako „doma“.

Z celkového počtu respondentů, kteří bydlí ve Žďáře nad Sázavou od narození, se v rámci města stěhovalo 41,9 % (viz obr. 8). Několik respondentů uvedlo, že v rámci města se stěhovali i vícekrát, nejčastěji ze Žďáru nad Sázavou 1, Žďáru nad Sázavou 3

a Žďáru nad Sázavou 6. Ze Žďáru nad Sázavou 2 a Žďáru nad Sázavou 7 se neodstěhoval žádný respondent a zároveň byly dané lokality nejvyhledávanějším novým bydlištěm stěhujících. 10,2 % (tj. 6) respondentů, kteří se stěhovali v rámci města, se přestěhovali do venkovských částí. Více než čtvrtina všech respondentů se stěhovala mezi městy, z toho 10 dotázaných zároveň i v rámci Žďáru nad Sázavou.

Obr. 8 Stěhování respondentů Žďáru nad Sázavou

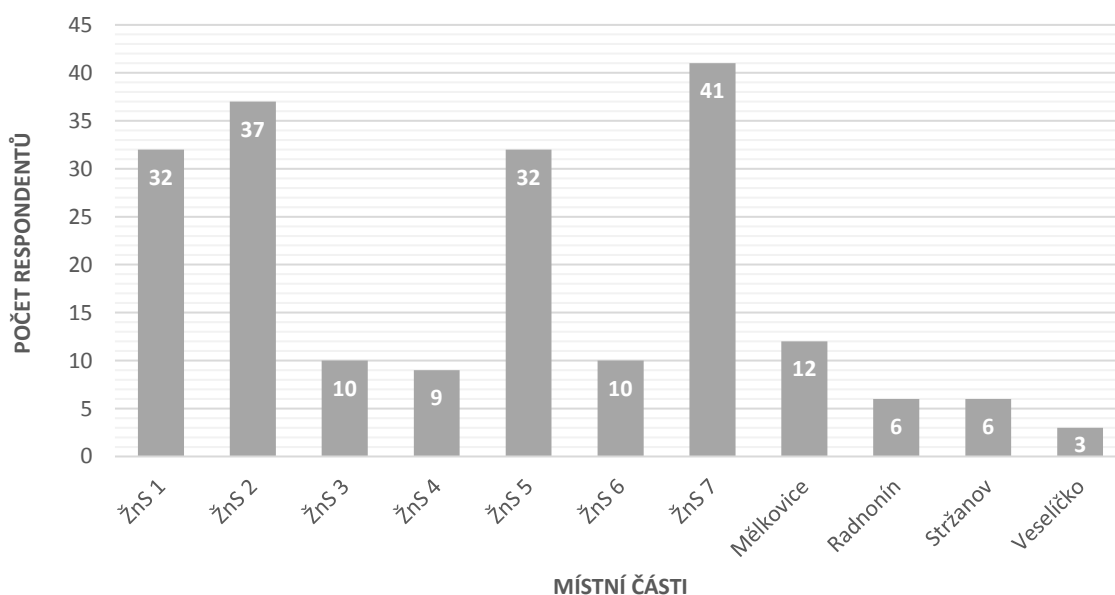
Zdroj: vlastní výzkum 2017

Co se týká typu zástavby, tak 35,9 % respondentů uvedlo, že žije v rodinném domě a 33,3 % v cihlovém bytovém domě (z toho 53 dotázaných v domě postaveném do roku 2000 a 13 v domě postaveném po roce 2000). Zbýlých 30,8 % dotázaných žije v panelovém domě.

Nejvíce respondentů (40,9 %) bydlí v bytě ve vlastním domě, druhou nejpočetnější skupinu tvořily dotázaní, kteří bydlí v bytě v nevlastním domě (34,3 %) a 15 % dotázaných odpovědělo, že žije v nájmu. Co se týká respondentů žijících v družstevních bytech, jedná se o 9,6 %.

5.3 VOLBA IDEÁLNÍHO BYDLIŠTĚ RESPONDENTŮ

Nejdůležitější otázkou pro zjištění rezidenčních preferencí obyvatel města byla otázka „Ve které městské části města byste chtěl/a bydlet bez ohledu na vaše možnosti?“. Z odpovědí je jasně patrná rozdílnost preferencí mezi lokalitami s bytovou zástavbou a územím s rodinnými domy (viz obr. 9). Za ideálních podmínek by respondenti k bydlení nejvíce preferovali Žďár nad Sázavou 7 (20,7 %) a Žďár nad Sázavou 2 (18,7 %). Jedná se o klidné a okrajové části města, v nichž převládá zástavba rodinných domů a v okolí se nachází spousta zeleně. Vysoká preference byla zaznamenána i u Žďáru nad Sázavou 1 a Žďáru nad Sázavou 5. Naopak nejméně by dotázaní preferovali části Žďár nad Sázavou 4 (4,5 %), Žďár nad Sázavou 3 (5,1 %) a Žďár nad Sázavou 6 (5,1 %), ve kterých převládá zástavba panelových a cihlových bytových domů. Venkovské části města byly hodnoceny také velmi negativně. Přidružené obce považuje za ideální místo k bydlení celkem 13,6 % dotázaných. Nejpreferovanějším územím z venkovských částí byly Mělkovice (44,4 %), dále Radonín a Stržanov (22,2 %) a za nejméně atraktivní venkovské bydliště respondenti hodnotili Veselíčko (11,1 %). Mělkovice byly celkově hodnoceny lépe než části města se zástavbou bytových domů. Atraktivita venkovských sídel roste u respondentů s věkem. Zatímco necelých 7 % (tj. 2) respondentů z věkové skupiny 15–19 let považovalo za ideální místo k bydlení právě venkovské oblasti, u dotázaných ve věku 35–39 let to bylo už 22,0 % (tj. 9).

Obr. 9 Ideální bydlení respondentů Žďáru nad Sázavou

Zdroj: vlastní výzkum 2017

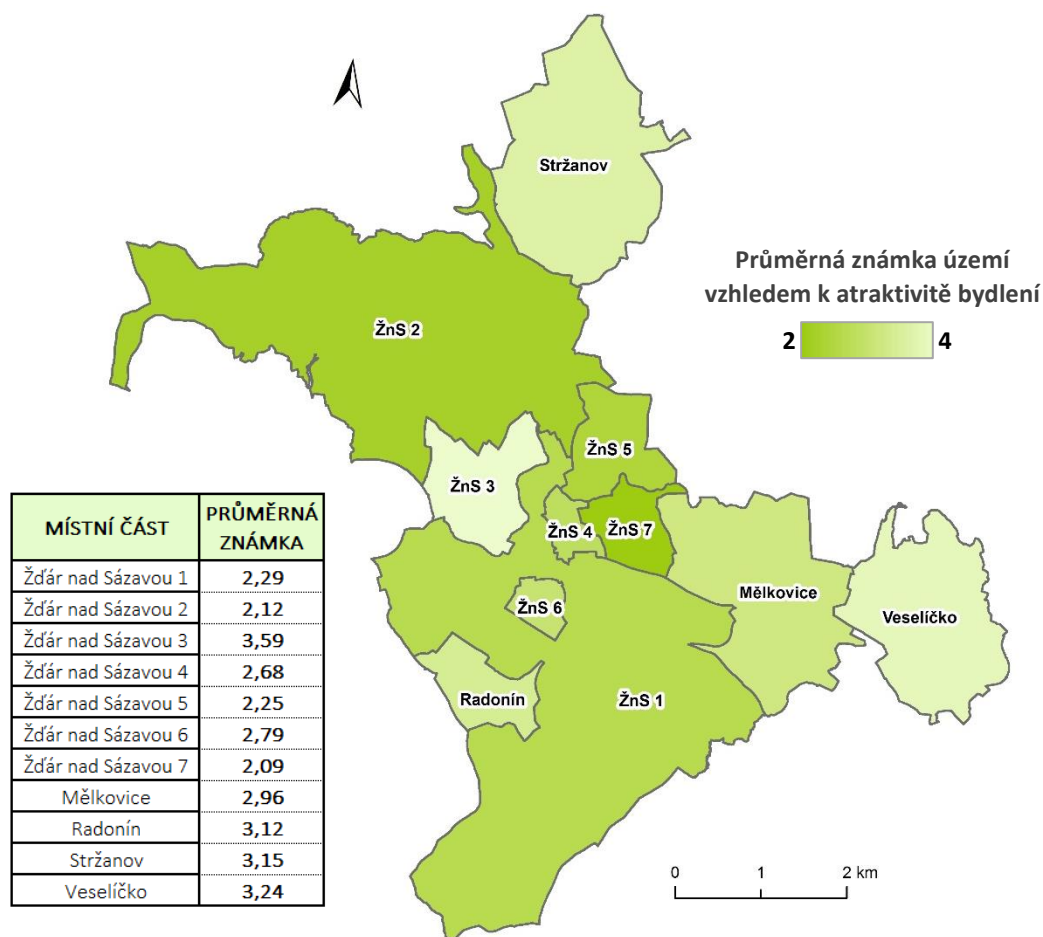
Tabulka 5 zobrazuje detailněji, které oblasti města považují respondenti jednotlivých místních částí Žďáru nad Sázavou za ideální místo k bydlení. Z výsledků je patrné, že většina dotázaných hodnotila oblast svého současného bydliště jako ideální místo k bydlení a konkrétní hodnoty jsou v tabulce zvýrazněny tučně. V jednotlivých místních částech se tedy projevil efekt sousedství, jehož výsledky jsou shrnuty v následující podkapitole. Výjimku tvořili respondenti Veselíčka, kde pouze 1 dotázaný hodnotil danou obec jako ideální bydliště. Pouze 24,4 % (tj. 10) respondentů ze Žďáru nad Sázavou 3 hodnotilo danou oblast jako perfektní bydliště a zároveň byla u respondentů Žďáru nad Sázavou 3 zaznamenána největší rozmanitost odpovědí.

Tab. 5 Ideální místo k bydlení hodnocené respondenty jednotlivých místních částí

		HODNOCENÉ MÍSTNÍ ČÁSTI										
		ŽnS 1	ŽnS 2	ŽnS 3	ŽnS 4	ŽnS 5	ŽnS 6	ŽnS 7	Mělkovice	Radonín	Stržanov	Veselíčko
BYDLIŠTĚ RESPONDENTŮ	ŽnS 1	20	4	0	1	1	0	5	1	2	0	0
	ŽnS 2	0	16	0	1	2	0	2	1	0	0	0
	ŽnS 3	6	4	10	1	8	4	5	1	1	0	1
	ŽnS 4	1	3	0	6	1	0	5	3	0	0	0
	ŽnS 5	0	1	0	0	11	0	1	1	0	0	0
	ŽnS 6	1	2	0	0	2	6	3	0	0	0	1
	ŽnS 7	1	2	0	0	4	0	19	0	0	1	0
	Mělkovice	1	0	0	0	1	0	1	4	0	0	0
	Radonín	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0
	Stržanov	1	2	0	0	1	0	0	0	0	5	0
	Veselíčko	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1
CELKEM	32	37	10	9	32	10	41	12	6	6	3	

Zdroj: vlastní výzkum 2017

Respondenti měli také za úkol ohodnotit jednotlivé místní části města na stupnici od 1 do 5 vzhledem k atraktivitě bydlení, kde 1 = velmi atraktivní a 5 = velmi neatraktivní. Výsledky byly vyjádřeny průměrnou známkou a znázorňuje je obrázek 10. I přes to, že ve Žďáře nad Sázavou 3 dochází v posledních letech k výstavbě rodinných domů v lokalitě „Klafar“, tak daná místní část získala nejhorší známku (3,59). Nejlépe hodnocený byl Žďár nad Sázavou 7 (2,09), což je nejnovější místní část města. Tabulka 6 znázorňuje detailní hodnocení místních částí jejich obyvateli. Žďár nad Sázavou 3 je jednoznačně hodnocen jako nejméně atraktivní oblast k bydlení a nejhůře ho hodnotí respondenti Veselíčka (4,20) a Žďáru nad Sázavou 2 (4,09). Je zajímavé, že samotní respondenti Žďáru nad Sázavou 3 hodnotí danou oblast průměrnou známkou 2,98. Dále jsou negativně hodnoceny venkovské části města, nejhůře Veselíčko. Nejlepší průměrnou známkou (1,36) získal Žďár nad Sázavou 5 od respondentů z dané oblasti.

Obr. 10 Průměrná známka místních částí vzhledem k atraktivitě bydlení

Zdroj: ArcČR 2016, vlastní zpracování 2017

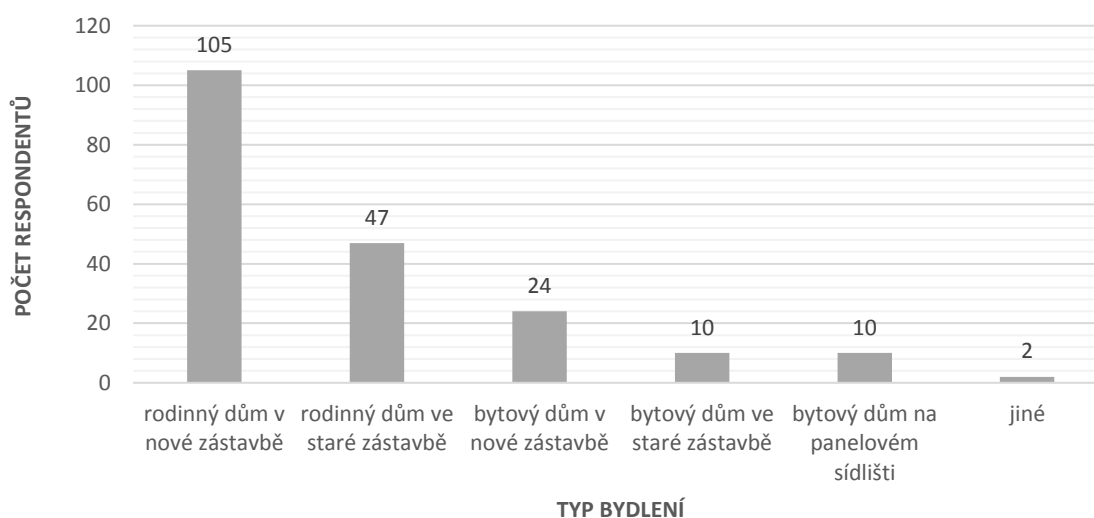
Tab. 6 Průměrná známka místních částí vzhledem k atraktivitě bydlení

		HODNOCENÉ MÍSTNÍ ČÁSTI										
		ŽnS 1	ŽnS 2	ŽnS 3	ŽnS 4	ŽnS 5	ŽnS 6	ŽnS 7	Mělkovice	Radonín	Stržanov	Veselíčko
BYDLIŠTĚ RESPONDENTŮ	ŽnS 1	1,41	1,79	3,56	2,62	2,29	2,56	2,03	2,82	2,76	2,88	3,09
	ŽnS 2	2,82	1,41	4,09	2,95	2,05	3,18	2,45	2,91	3,23	3,36	3,32
	ŽnS 3	2,61	2,34	2,98	2,88	2,27	2,73	2,29	3,29	3,44	3,49	3,46
	ŽnS 4	1,95	2,42	3,79	1,63	2,05	2,89	1,63	3,26	3,47	3,68	3,79
	ŽnS 5	2,21	1,93	3,93	3,29	1,36	3,43	2,00	2,36	2,86	2,93	3,21
	ŽnS 6	2,33	2,47	3,93	2,60	2,53	1,67	2,13	3,80	3,47	3,60	3,53
	ŽnS 7	2,56	2,59	3,67	2,41	2,44	2,74	1,59	2,78	2,96	3,07	2,81
	Mělkovice	2,43	2,00	2,57	2,71	2,00	3,57	2,57	1,57	2,43	2,29	2,43
	Radonín	2,20	1,80	3,60	3,00	2,40	3,00	2,20	2,40	2,60	2,20	3,00
	Stržanov	2,56	1,89	4,00	3,22	3,22	3,00	2,67	3,33	3,44	2,33	3,56
	Veselíčko	2,80	2,40	4,20	2,80	2,40	2,80	1,80	2,20	2,60	2,60	2,20

Zdroj: vlastní výzkum 2017

(pozn.: barevná škála porovnává hodnoty v řádku – tmavě zelená = nejlepší hodnocení, tmavě červená = nejhorší hodnocení)

Co se týká hodnocení ideálního typu bydlení, tak u obyvatel Žďáru nad Sázavou dosáhly nejlepších výsledků rodinné domy (viz obr. 11). Rodinný dům za ideální typ bydlení považuje 76,8 % dotázaných, což koresponduje s výsledky šetření regionálních a sídelních preferencí obyvatelstva Česka do Štefánkové (2011). 22,2 % respondentů by nejraději bydlelo v bytovém domě a pouze 1 % dotázaných zvolilo možnost „jiné“ s preferencí bydlení v chalupě na samotě. Nejčastěji respondenti uváděli, že by chtěli žít v rodinném domě v nové zástavbě (53,0 %), druhou nejčastější odpovědí byly rodinné domy ve staré zástavbě (23,7 %) a poté bytové domy v nové zástavbě (12,1 %). Stejně hodnocení (5,1 %) zaznamenaly bytové domy na panelovém sídlišti a bytové domy ve staré zástavbě. Pouze 4 respondenti, kteří v současnosti bydlí v rodinném domě, považují za ideální zástavbu bytový dům.

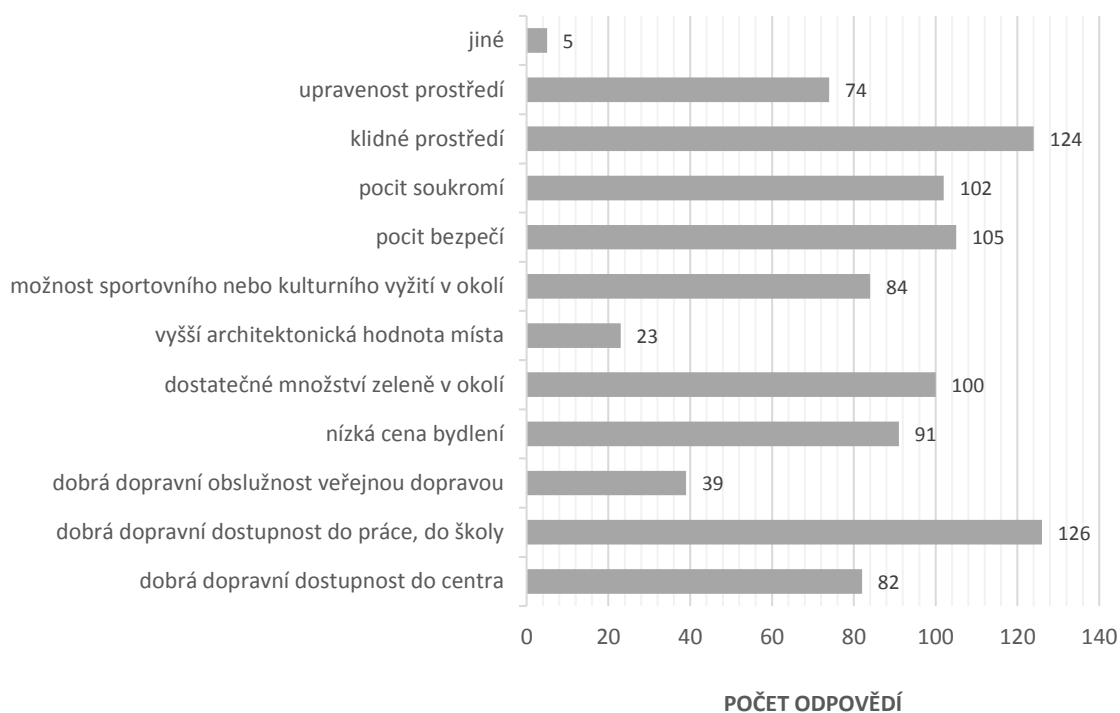
Obr. 11 Ideální typ bydlení hodnocený respondenty

Zdroj: vlastní výzkum 2017

Necelých 70 % respondentů by chtělo bydlet v soukromých rodinných domech a 25,3 % v soukromých bytových domech. Stejně procento dotázaných (2,5 %) by chtělo bydlet v nájemním nebo družstevním bytě.

V dotazníkové šetření respondenti odpovídali také na otázku, jakou velikost bytu považují za ideální. 42,9 % dotázaných považovalo za ideální velikost 3+1, druhou nejčastější odpovědí byla velikost 4+1 (39,4 %). Následovala možnost 5+1 (9,1 %), větší než 5+1 (5,1 %), 2+1 (3,5 %) a velikost 1+1 nepovažoval za ideální velikost bytu žádný respondent.

Další otázka se zabývala aspekty při výběru nového bydlení. Pro více než 60,0 % respondentů byla nejdůležitější dobrá dopravní dostupnost do práce nebo do školy a klidné prostředí. Dotázaní hodnotili za důležitý aspekt také pocit bezpečí (53,0 %) a soukromí (51,5 %), naopak za nejméně významnou byla zvolena vyšší architektonická hodnota místa (11,6 %) a dobrá dopravní obslužnost veřejnou dopravou (19,7 %). Dostatečné množství zeleně v okolí hrálo při výběru bydlení roli u 50,5 % respondentů a nízká cena bydlení byla důležitá pro 46,0 % dotázaných. Názory žádné věkové kategorie nevykazovaly výraznou odlišnost od celkových výsledků.

Obr. 12 Aspekty hrající roli při výběru nového bydlení

Zdroj: vlastní výzkum 2017

V tabulce 7 jsou znázorněny aspekty za jednotlivé místní části Žďáru nad Sázavou. Aspekt, který hodnotilo za důležitý minimálně 50 % respondentů, je zvýrazněn červenou barvou. Pro více než 50 % dotázaných z každé místní části města byla důležitá dobrá dopravní dostupnost do práce nebo do školy. Daný aspekt byl nejpodstatnější pro respondenty venkovských částí města, Žďáru nad Sázavou 4 a Žďáru nad Sázavou 6. Pro respondenty Žďáru nad Sázavou 6 bylo oproti ostatním částem města poměrně málo důležité klidné prostředí a také pocit bezpečí a soukromí. Daná místní část se nachází v blízkosti autobusového a vlakového nádraží. Pocit soukromí a bezpečí byl naopak

nejvíce důležitý pro respondenty klidných oblastí Mělkovic, Radonína, Žďáru nad Sázavou 2 a Žďáru nad Sázavou 5.

Tab. 7 Aspekty při výběru nového bydlení podle bydliště respondentů

BYDLIŠTĚ RESPONDENTŮ	HODNOCENÉ ASPEKTY (%)											
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	jiné
ŽnS 1	50,0	58,8	14,7	47,1	52,9	11,8	38,2	58,8	61,8	79,4	41,2	2,9
ŽnS 2	31,8	50,0	13,6	36,4	54,5	0,0	40,9	63,6	63,6	77,3	50,0	0,0
ŽnS 3	31,7	58,5	14,6	43,9	48,8	14,6	26,8	48,8	51,2	73,2	41,5	2,4
ŽnS 4	68,4	73,7	21,1	42,1	42,1	15,8	47,4	52,6	26,3	52,6	31,6	0,0
ŽnS 5	28,6	57,1	14,3	50,0	50,0	14,3	42,9	64,3	78,6	71,4	28,6	7,1
ŽnS 6	53,3	73,3	13,3	53,3	33,3	6,7	46,7	33,3	13,3	26,7	20,0	0,0
ŽnS 7	33,3	66,7	29,6	33,3	59,3	11,1	48,1	48,1	44,4	48,1	37,0	0,0
Mělkovice	28,6	85,7	14,3	42,9	85,7	14,3	71,4	71,4	85,7	71,4	57,1	0,0
Radonín	60,0	80,0	60,0	80,0	20,0	20,0	100,0	80,0	60,0	40,0	20,0	0,0
Stržanov	44,4	66,7	33,3	77,8	55,6	11,1	44,4	33,3	44,4	22,2	33,3	0,0
Veselíčko	40,0	80,0	40,0	60,0	40,0	20,0	40,0	40,0	60,0	80,0	20,0	0,0

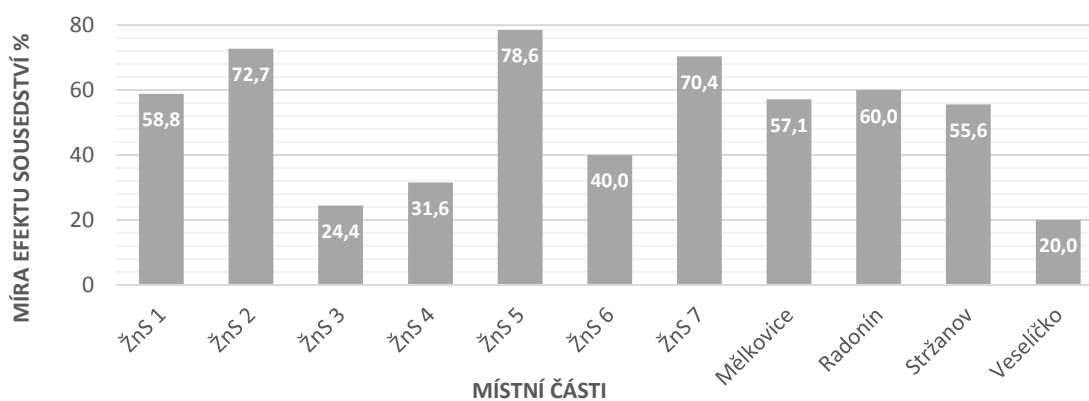
Zdroj: vlastní výzkum 2017

(Pozn.: **a** – dobrá dopravní dostupnost do centra; **b** – dobrá dopravní dostupnost do práce, do školy; **c** – dobrá dopravní obslužnost veřejnou dopravou; **d** – nízká cena bydlení; **e** – dostatečné množství zeleně v okolí; **f** – vyšší architektonická hodnota místa, **g** – možnost sportovního nebo kulturního vyžití v okolí; **h** – pocit bezpečí; **i** – pocit soukromí; **j** – klidné prostředí; **k** – upravenost prostředí)

5.4 EFEKT SOUSEDSTVÍ

Ve Žďáře nad Sázavou se efekt sousedství projevil u 101 respondentů (tj. 51,0 %) a nepřímo to naznačuje, jak jsou obyvatelé spokojeni se současným místem bydliště. Vysoký efekt sousedství se shoduje s výsledky výzkumů předešlých autorů (Drbohlav 1992, Gould a White 1974 nebo Schmidt a Lee 1987). Nejvyšší zastoupení efektu sousedství bylo zaznamenáno mezi respondenty ve věku 35–39 let (63,4 %), naopak nejnižší u dotazovaných spadající do věkové kategorie 15–19 let (43,8 %). Z dotazníkového šetření tedy vyplývá, že efekt sousedství se ve městě zvyšuje s rostoucím věkem. Efekt sousedství je o 9,2 procentních bodů výraznější u žen (55,8 %) než u mužů (46,6 %). Mezi respondenty, kteří bydlí ve Žďáře nad Sázavou od narození nebo se do města přistěhovali, nebyl zaznamenán v souvislosti se sousedským efektem rozdíl.

Nejvyšší míra efektu sousedství se projevila u respondentů bydlících v rodinném domě (69,0 %), o 22 procentních bodů méně u dotazovaných, kteří bydlí v cihlovém bytovém domě a nejnižší hodnoty byly zaznamenány u respondentů, kteří žijí v panelovém domě (34,4 %). Při srovnání efektu sousedství mezi jednotlivými místními částmi lze nalézt znatelné rozdíly (viz obr. 13). Ukázalo se, že respondenti žijící ve Žďáře nad Sázavou 5 upřednostňovali k bydlení právě danou lokalitu a efekt sousedství u nich byl nejvýraznější (20, tj. 78,6 %). Následoval Žďár nad Sázavou 2 (16, tj. 72,7 %), Žďár nad Sázavou 7 (19, tj. 70,4 %) a Žďár nad Sázavou 1 (20, tj. 58,8 %). Nejnižší hodnoty byly zaznamenány u respondentů, kteří bydlí ve Žďáře nad Sázavou 3 (10, tj. 24,4 %), Žďáře nad Sázavou 4 (6, tj. 31,6 %) a Žďáře nad Sázavou 6 (6, tj. 40,0 %). Venkovské části prokazovaly poměrně vysoký efekt sousedství, výjimkou byla obec Veselíčko, kde pouze 1 respondent z 5 považoval stávající obci za ideální místo k bydlení.

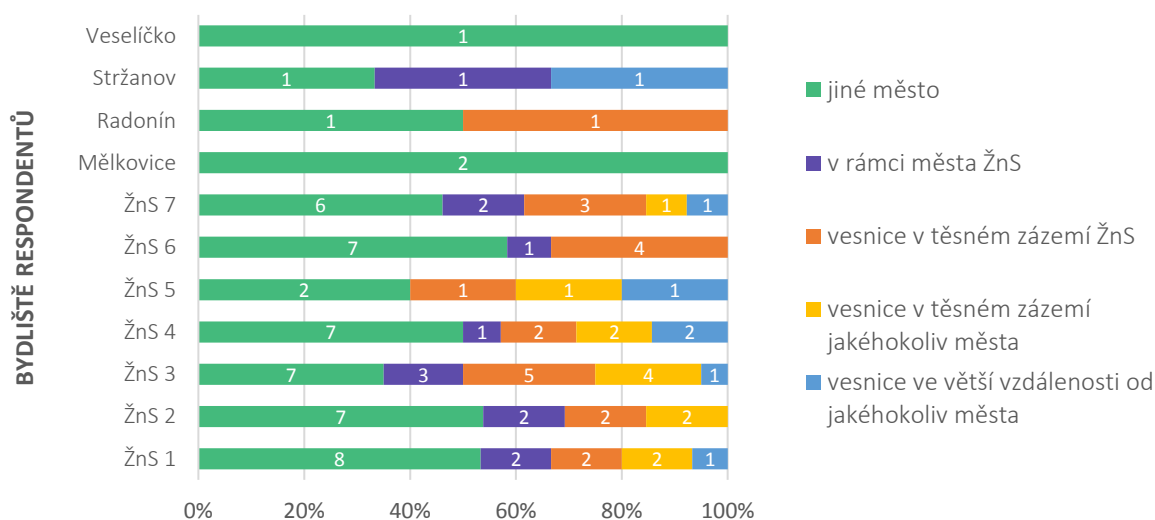
Obr. 13 Efekt sousedství respondentů v jednotlivých místních částech města

Zdroj: vlastní výzkum 2017

5.5 POTENCIÁLNÍ MIGRACE RESPONDENTŮ

Poslední část dotazníku byla zaměřena na potenciální migraci respondentů. Z celkového počtu dotázaných se chce v budoucnu stěhovat 50,5 % obyvatel. Přes 40 % respondentů se stěhovat nechce a 8,1 % o stěhování nepřemýšlelo. Ze 100 dotázaných, kteří o stěhování uvažují, se 49 z nich chce přestěhovat do jiného města, 20 do vesnice v těsném zázemí Žďáru nad Sázavou, 12 se chce stěhovat v rámci města, 12 do vesnice v těsném zázemí jakéhokoliv města a 7 do vesnice ve větší vzdálenosti od jakéhokoliv města. Z dotazovaných, kteří se chtějí přestěhovat, o změně bydliště uvažují nejvíce respondenti ve věku 20–24 let (31 %), následují respondenti věkové kategorie 25–29 let (24 %) a 15–19 let (23 %). Sídlní stabilita se nejvýrazněji projevila u respondentů ve věku 35–39 let, u nichž o přestěhování uvažovalo pouze 9 % dotázaných. Výsledky se shodují se závěry Drbohlava (1992), že s rostoucím věkem se zvyšuje pravděpodobnost sídelní stability.

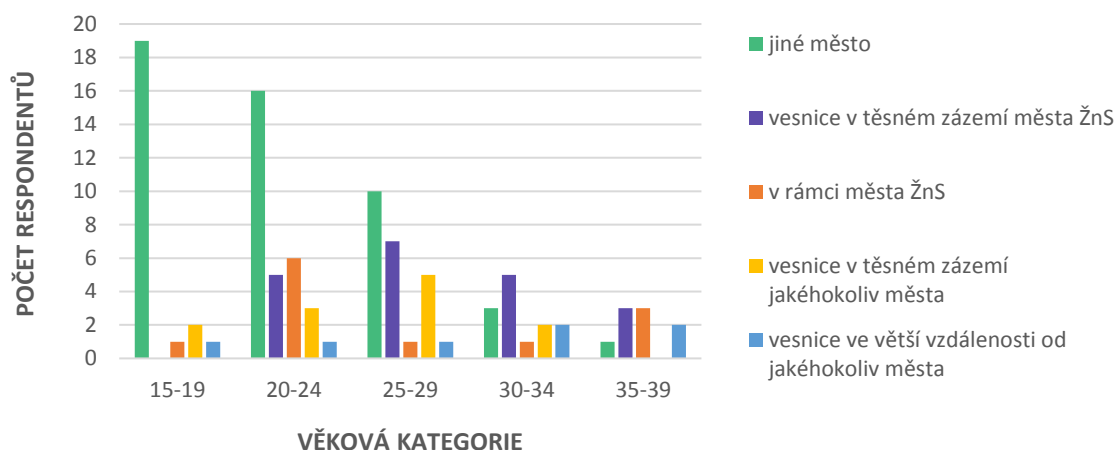
Obrázek 14 znázorňuje migrační cíle respondentů v jednotlivých částech města. Ve všech lokalitách dotazovaní nejvíce preferovali stěhování do jiného města, nejméně atraktivní jsou vesnice ve větší vzdálenosti od jakéhokoliv města. Nejvíce respondentů se chce přestěhovat ze Žďáru nad Sázavou 6 (12, tj. 80,0 %), Žďáru nad Sázavou 4 (14, tj. 73,7 %) a Žďáru nad Sázavou 2 (13, tj. 59,1 %). Ze Žďáru nad Sázavou 3 se chce přestěhovat 20 (tj. 48,8 %) respondentů. Nejméně dotázaných se chce přestěhovat z venkovských částí města a Žďáru nad Sázavou 5 (5, tj. 35,7 %).

Obr. 14 Potenciální migrace podle bydliště respondentů

Zdroj: vlastní výzkum 2017

Jiná města jsou nejatraktivnější pro věkovou skupinu 15–19 let, nejméně naopak pro nejstarší respondenty, což potvrdilo výsledky výzkumu Jeřábka (2003). Atraktivita stěhování se do jiného města tedy klesá se zvyšujícím se věkem (viz obr. 15). Stěhování v rámci města se nejvýrazněji projevilo u respondentů ve věkové kategorii 20–24 let. Vesnice v těsném zázemí města je nejatraktivnější pro respondenty ve věku 25–29 let.

Obr. 15 Migrační cíle respondentů ve věkových kategoriích

Zdroj: vlastní výzkum 2017

Tabulka 8 vyjadřuje potenciální migraci respondentů v závislosti na typu současné zástavby. O stěhování uvažují nejvíce respondenti, kteří bydlí v panelovém domě (60,7 %), dále dotázaní žijící v cihlovém bytovém domě (51,5 %) a nejmenší počet respondentů se chce stěhovat z rodinných domů (40,8 %).

Tab. 8 Potenciální migrace respondentů v závislosti na typu současného bydliště

Uvažujete o stěhování?	rodinný dům		panelový dům		cihlový bytový dům		CELKEM	
	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)
ano	29	40,8	37	60,7	34	51,5	100	50,5
ne	36	50,7	19	31,1	27	40,9	82	41,4
nevím	6	8,5	5	8,2	5	7,6	16	8,1
CELKEM	71	100	61	100	66	100	198	100

Zdroj: vlastní výzkum 2017

Nejčastějším důvodem případného stěhování jsou špatné pracovní podmínky (30 %). Lze tedy konstatovat, že u dotázaných převažuje „pracovní“ migrace, která byla podle Drbohlava (1990b) nejvýraznější v 50. letech 20. století. Respondenti uváděli, že ve Žďáře nad Sázavou je nedostatek pracovních příležitostí a nízké platy. S tím souvisí také

bydlení, z jehož důvodu se chce přestěhovat 25 % dotázaných. Hlavním důvodem je to, že bydlení je drahé a neodpovídá kvalitě. Respondenti také chtějí žít v rodinných domech nebo požadují větší byt. Zároveň je pro ně důležité větší soukromí a celkově kvalitnější bydlení. Dalším častým důvodem bylo studium, kdy především mladá generace upřednostňuje stěhování do jiných měst za školou a za prací a zároveň se chtějí osamostatnit od rodičů. V neposlední řadě respondenti uváděli, že důvodem stěhování je klidnější prostředí, blízkost přírody nebo rodinné důvody (založení rodiny, rozvod).

6 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala problematikou rezidenčních preferencí, které přispívají k pochopení migračních procesů. Ve městě Žďár nad Sázavou dochází k dlouhodobému úbytku obyvatel a cílem práce bylo zanalyzovat aktuální rezidenční preference obyvatel města ve věku 15–39 let.

V rámci bakalářské práce došlo ke splnění cílů, které byly stanoveny v úvodu práce. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že za ideálních podmínek by respondenti k bydlení nejvíce preferovali Žďár nad Sázavou 2, Žďár nad Sázavou 5 a Žďár nad Sázavou 7. Jedná se o lokality, které se nachází na okraji města a převažuje v nich zástavba rodinných domů. Mezi respondenty daných místních částí se projevila také nejvyšší míra efektu sousedství, což nepřímo naznačuje spokojenost se současným bydlištěm. Naopak nejméně by dotázaní chtěli bydlet v částech města, kde převažuje zástavba panelových domů – Žďár nad Sázavou 3, Žďár nad Sázavou 4 a Žďár nad Sázavou 6. Pro respondenty nebyly atraktivní ani venkovské části města. Nejlépe z nich byly hodnoceny Mělkovice, které se nachází pouze 2,5 km od Žďáru nad Sázavou a v posledních letech v nich dochází k budování nových rodinných domů. Více než 75 % respondentů hodnotilo rodinný dům jako ideální typ bydlení a nejideálnější velikost bytu byla 3+1 a 4+1. Největší roli při výběru nového bydlení hrála dobrá dopravní dostupnost do práce nebo do školy, klidné prostředí a pocit bezpečí a soukromí. Více než polovina respondentů uvažuje o stěhování a nejčastějším důvodem migrace je nedostatek pracovních příležitostí ve městě, drahé bydlení a špatná kvalita bytů. Neatraktivnějším místem pro stěhování jsou jiná města. Nejvíce respondentů se chce přestěhovat ze Žďáru nad Sázavou 6 a Žďáru nad Sázavou 4, což jsou lokality uprostřed města s převahou panelových domů. Nejméně dotázaných se chce stěhovat ze Žďáru nad Sázavou 5 a z venkovských částí města. Jedná se o klidné oblasti s rodinnými domy v blízkosti přírody. Co se týká typu zástavby, tak nejvíce se chtějí respondenti stěhovat z panelových domů, nejméně z domů rodinných. Potenciální migrace se projevila nejvíce u respondentů ve věkové kategorii 20–24 let, s vyšším věkem klesala. U více než poloviny dotázaných se projevil efekt sousedství, který byl nejvýraznější mezi respondenty Žďáru nad Sázavou 5 a Žďáru nad Sázavou 2. Nejmenší míra efektu sousedství se projevila u dotázaných ze Žďáru nad Sázavou 3 a Žďáru nad Sázavou 4. Závěrem lze tedy konstatovat, že pracovní podmínky a bytová situace Žďáru nad Sázavou neodpovídá tomu, co obyvatelstvo preferuje.

SUMMARY

This bachelor thesis deals with the residential preferences. The main aim of the thesis is to map the current residential preferences of Žďár nad Sázavou inhabitants aged 15-39. The thesis is divided into two parts. The theoretical part explains the basic concepts that are related to spatial preferences. This is followed by research of foreign and Czech literature. The second part is focused on the brief characteristics of Žďár nad Sázavou, the development of housing construction and the description of individual parts of the city. The practical part of the thesis is based on the questionnaire survey, which was conducted through internet questionnaire and a personal interviews.

The result shows that respondents prefer to live in a quiet part of the town with family houses – Žďár nad Sázavou 2, Žďár nad Sázavou 5 and Žďár nad Sázavou 6. These respondents also showed the highest degree of neighborhood effect. The least attractive is Žďár nad Sázavou 3, which is the oldest part of the town with panel houses. More than half of the respondents wants to move out in the future, most of them are considering the migration from Žďár nad Sázavou 6 and Žďár nad Sázavou 4. Family houses and flat size 3+1 were rated as the ideal type and size of housing. The most important role in the selection of new housing is good transport accessibility to work or school, a quiet environment and a sense of security and privacy. The most common reason for migration is lack of job opportunities in the town, expensive rent and poor quality of apartments.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

LITERÁRNÍ ZDROJE

BARTNICKA, M. (1987): Preferencje mieszkaniowe warszawskich studentow – studium z geografii percepcji. *Przegląd geograficzny*, roč. 59, č. 4, s. 543–560.

CLARK, W. A. V., CADWALLADER, M. (1973): *Residential preferences: An alternate view of intraurban space*. *Environmental and Planning A*, vol. 5, p. 693–703.

DRBOHLAV, D. (1990a): *Důvody regionálních a sídelních preferencí obyvatelstva ČR*. Sborník ČSGS, roč. 95, č. 1, s. 13–29.

DRBOHLAV, D. (1990b): *Migrační motivace, regionální a sídelní preference obyvatelstva – teoretická východiska v československé a zahraniční literatuře*. *Sociologický časopis*, roč. 26, č. 5, s. 358–374.

DRBOHLAV, D. (1991): *Mentální mapa ČSFR – Definice, aplikace, podmíněnost*. Sborník ČGS, roč. 96, č. 3, s. 163–176.

DRBOHLAV, D. (1992): *Kam a proč? Regionální a sídelní preference obyvatelstva Prahy*. *Demografie*, č. 1, s. 40–51.

FILKA, I., ŠVOMA J. (1998): *Stručné dějiny města Žďáru nad Sázavou*. Žďár nad Sázavou: Regionální muzeum, 162 s.

FŇUKAL, M., PTÁČEK, P. (2005): *Využití moderních metod a technických pomůcek při terénním cvičení ze socioekonomické geografie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

FUKSOVÁ, J., JIČÍNSKÁ, A. (1990): *Žďár nad Sázavou v proměnách času*. Žďár nad Sázavou: Okresní archiv, 24 s.

GOULD, P., WHITE, R. (1974): *Mental Maps*. Routledge, London, 172 s.

GROŠOV, M., KNOFLÍČEK V. (1988): *Žďár nad Sázavou od února 1948*. Žďár nad Sázavou: Městský národní výbor, 124 s.

HRDLIČKA, M. (1983): *Preference sídelních prostor Čech*. *Demografie*, roč. 25, č. 1, s. 48–58.

JEŘÁBEK, M. (2003): *Kde byste nejraději bydleli?* Naše společnost, Centrum pro výzkum veřejného mínění. Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

KÄHRİK, A., LEETMAA, K. (2009): *Residential preferences towards suburban living in post-socialist metropolies*. Paper for the ENHR conference in Prague. Department of Geography, University of Tartu, 19 p.

- KOTAČKA, L. (1974): *Preference základních typů sídel. Rozbor výsledků průzkumu reprezentativního vzorku obyvatelstva ČSSR*. Praha: VÚVA, 127 s.
- KROPÁČEK, J. (2009): *Regionální a sídelní preference studentů Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci*. Bakalářská práce. Olomouc: Přírodovědecká fakulta UP.
- LABAJOVÁ, Z. (2010): *Image krajských měst v Česku a jejich percepce vysokoškolskými studenty z moravských krajských měst*. Magisterský práce. Praha: Přírodovědecká fakulta.
- LYNCH, K. (1960/2004): *The image of the city/Obraz města*. Praha: Polygon. 202 s.
- MRKLASOVÁ, M. (1988): *Migrační a sídelní preference ústeckých středoškoláků*. Demografie, roč. 30, č. 4, s. 323–328.
- SCHMIDT, G., LEE, Y. (1987): *Residential preferences in China*. Geographical Review, vol. 77, no. 3, p. 318–327.
- SIWEK, T. (1998): *Území Československa očima studentů geografie*. Sborník ČSGS, roč. 93, č. 1, s. 31–37.
- SIWEK, T. (2011): *Percepce geografického prostoru*. Geographica, sv. 7, Praha: Česká geografická společnost, 163 s.
- ŠTEFÁNKOVÁ, M. (2011): *Regionální a sídelní preference obyvatelstva Česka*. Magisterská práce. Praha: Přírodovědecká fakulta UK.
- ŠTEFÁNKOVÁ, M., DRBOHLAV, D. (2014): *"Zlatá Praha", "Zaslíbený jih" a to ostatní...? Regionální a sídelní preference obyvatelstva Česka*. Geografie, roč. 119, č. 3, s. 218–239.
- ŠVIK, T. (2009): *Regionální a sídelní preference studentů vybraných gymnázií v okresech Olomouc a Šumperk*. Bakalářská práce. Olomouc: Přírodovědecká fakulta UP.
- VASANEN, A. (2012): *Beyond stated and revealed preferences: the relationship between residential preferences and housing choices in the urban region of Turku, Finland*. Journal of Housing and the Built Environment, vol. 21, p. 301–315.
- VOLKMEROVÁ, P. (2010): *Preference bydlení a bytová situace studentů OU a EKF VŠB-TUO*. Diplomová práce. Ostrava: Přírodovědecká fakulta OSU.
- VOŽENÍLEK, V. (1997): *Mentální mapa a mentální prostorové představy*. Geodetický a kartografický obzor, roč. 43, č. 1, s. 9–14.
- WERNEROVÁ, M. (2006): *Percepce atraktivity a image krajských měst v Česku na příkladu vysokoškolských studentů z Českých Budějovic a Ústí nad Labem*. Diplomová práce. Brno: Přírodovědecká fakulta MU.
- ZEMEK, M., BARTUŠEK, A. (1974): *Dějiny Žďáru nad Sázavou III*. Brno: Musejní spolek. 444 s + 192 s. obr. příl.

ZDROJE DAT

ArcČR *Digitální geografická databáze 1 : 500 000 ArcČR 500 verze 3.3* [online]. ArcČR, 2016 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://download.arcdata.cz/data/ArcCR500-3.3-windows-installer.exe>

ArcGIS *Základní mapa České republiky (S-JTSK)* [online]. ArcGIS, 2014 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.arcgis.com/home/item.html?id=81fd0e25483b438a82cf9723a9677eb9>

ČSÚ *Historický lexikon obcí České republiky: 1869–2005* [online]. ČSÚ, 2005 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-ceske-republiky-2001-877ljn6lu9>

ČSÚ *Sčítání lidu, domů a bytů* [online]. ČSÚ, 2011 [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/sldb>

ČSÚ *Databáze demografických údajů za vybraná města ČR* [online]. ČSÚ, 2015 [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-vybrana-mesta-cr>

ČSÚ *Počet obyvatel v obcích – k 1.1.2016* [online]. ČSÚ, 2016 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AV ČR	Akademie věd České republiky
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSÚ	Český statistický úřad
CHKO	Chráněná krajinná oblast
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
TOKOZ	Továrna na kokové zboží
USA	Spojené státy americké
v. v. i.	veřejná výzkumná instituce
ŽDAS	Žďárské strojírný a slévárny
ŽnS	Žďár nad Sázavou

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Fotografie místních částí Žďáru nad Sázavou

Příloha č. 2: Dotazník

PŘÍLOHA Č. 1

Obr. 1 Místní část Žďár nad Sázavou 1 (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 2 Sídliště Libušín, Žďár nad Sázavou 1 (zdroj: Karel Suchánek)

Obr. 3 Místní část Žďár nad Sázavou 2 (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 4 Místní část Žďár nad Sázavou 3 (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 5 Místní část Žďár nad Sázavou 4 (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 6 Místní část Žďár nad Sázavou 5 (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 7 Místní část Žďár nad Sázavou 6 (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 8 Místní část Žďár nad Sázavou 7 (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 9 Místní část Mělkovice (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 10 Místní část Radonín (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 11 Místní část Stržanov (zdroj: vlastní fotografie)

Obr. 12 Místní část Veselíčko (zdroj: vlastní fotografie)

PŘÍLOHA Č. 2

Vážená paní, vážený pane,

ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího dotazníku. Jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia regionální geografie na Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci. Tématem mé bakalářské práce jsou **Rezidenční preference obyvatel města Žďár nad Sázavou** a cílem je zjistit, které oblasti města jsou obyvateli považovány za nejvíce atraktivní k bydlení. Dotazník je určen lidem ve věku od 15 do 39 let.

V případě jakýchkoliv dotazů nebo zájmu o výsledky mě neváhejte kontaktovat na e-mailové adrese.

Děkuji za spolupráci a Váš čas.

Andrea Peřinová
e-mail: andrea.perinova01@upol.cz

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- muž žena

2. Která z níže uvedených kategorií zahrnuje Váš věk?

- 15-19 30-34
 20-24 35-39
 25-29

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- bez vzdělání nebo základní vzdělání střední vzdělání s maturitou
 střední vzdělání bez maturity vysokoškolské vzdělání

4. Která z následujících kategorií nejlépe vystihuje Vaše ekonomické postavení?

- zaměstnanec nezaměstnaný
 podnikatel v domácnosti
 student jiné (uveďte): _____

5. Jak dlouho bydlíte ve městě Žďár nad Sázavou?

- narodil/a jsem se tady
 přistěhoval/a jsem se a bydlím tady 5 let a méně
 přistěhoval/a jsem se a bydlím tady více než 6 let

6. Ve které části města Žďár nad Sázavou bydlíte?

- Žďár nad Sázavou 1 (Město) Žďár nad Sázavou 7 (Pod vodojemem)
 Žďár nad Sázavou 2 (Zámek) Mělkovice
 Žďár nad Sázavou 3 (Stalingrad) Radonín
 Žďár nad Sázavou 4 (U průmyslové školy) Stržanov
 Žďár nad Sázavou 5 (Vysočany) Veselíčko
 Žďár nad Sázavou 6 (Přednádraží)

7. Jaký je Váš vlastnický vztah k bytu, ve kterém bydlíte?

- byt ve vlastním domě (např. rodinný dům) v nájmu
 vlastní byt v nevlastním domě družstevní byt

8. V jakém typu bytu bydlíte?

- byt v cihlovém bytovém domě postaveném po roce 2000 byt v rodinném domě
 byt v cihlovém bytovém domě postaveném do roku 2000 jiné

9. Cítíte se ve stávajícím bydlišti „doma“?

- ano ne

10. Stěhoval/a jste se někdy v životě? (možné až 2 odpovědi)

- stěhování mezi městy
 v rámci města Žďár nad Sázavou (uveďte místní část): _____
 nestěhoval/a jsem se

11. Co pro vás hraje roli při výběru nového bydlení? (libovolný počet odpovědí)

☐ dobrá dopravní dostupnost do centra	☐ možnost sportovního nebo kulturního vyžití v okolí
☐ dobrá dopravní dostupnost do práce, do školy	☐ pocit bezpečí
☐ dobrá dopravní obslužnost veřejnou dopravou	☐ pocit soukromí
☐ nízká cena bydlení	☐ klidné prostředí
☐ dostatečné množství zeleně v okolí	☐ upravenost prostředí
☐ vyšší architektonická hodnota místa	☐ jiné (uveďte): _____

12. Jaký typ bydlení považujete za ideální?

☐ bytový dům na panelovém sídlišti	☐ rodinný dům v nové zástavbě
☐ bytový dům v nové zástavbě	☐ rodinný dům ve staré zástavbě
☐ bytový dům ve staré zástavbě	☐ jiné (uveďte): _____

13. Jakou velikost bytu považujete za ideální?

☐ 1+1 (1+kk)	☐ 3+1 (3+kk)	☐ 5+1 (5+kk)
☐ 2+1 (2+kk)	☐ 4+1 (4+kk)	☐ větší

14. Jaký vztah k užívání bytu považujete za ideální?

☐ byt v soukromém vlastnictví (v bytovém domě)	☐ nájemní byt
☐ byt v soukromém vlastnictví (v rodinném domě)	☐ družstevní byt

15. Ve které místní části byste chtěl/a bydlet bez ohledu na Vaše možnosti? (1 možná odpověď)

☐ Žďár nad Sázavou 1 (Město)	☐ Žďár nad Sázavou 7 (Pod vodojemem)
☐ Žďár nad Sázavou 2 (Zámek)	☐ Mělkovice
☐ Žďár nad Sázavou 3 (Stalingrad)	☐ Radonín
☐ Žďár nad Sázavou 4 (U průmyslové školy)	☐ Stržanov
☐ Žďár nad Sázavou 5 (Vysočany)	☐ Veselíčko
☐ Žďár nad Sázavou 6 (Přednádraží)	

16. Ohodnoťte všechny místní části na stupnici od 1 do 5 vzhledem k atraktivitě bydlení.

(1 = velmi atraktivní, 5 = velmi neatraktivní)

	1	2	3	4	5
Žďár nad Sázavou 1 (Město)	☐	☐	☐	☐	☐
Žďár nad Sázavou 2 (Zámek)	☐	☐	☐	☐	☐
Žďár nad Sázavou 3 (Stalingrad)	☐	☐	☐	☐	☐
Žďár nad Sázavou 4 (U Průmyslové školy)	☐	☐	☐	☐	☐
Žďár nad Sázavou 5 (Vysočany)	☐	☐	☐	☐	☐
Žďár nad Sázavou 6 (Přednádraží)	☐	☐	☐	☐	☐
Žďár nad Sázavou 7 (Pod Vodojemem)	☐	☐	☐	☐	☐
Mělkovice	☐	☐	☐	☐	☐
Radonín	☐	☐	☐	☐	☐
Stržanov	☐	☐	☐	☐	☐
Veselíčko	☐	☐	☐	☐	☐

17. Uvažujete o tom, že se odstěhujete ze současného bydliště? (pokud ne, nevyplňujte otázky 18 a 19)

-
- ano
-
- ne
-
- nepřemýšlel/a jsem o tom

18. Pokud ano, tak kam?

-
- v rámci města (uveďte místní část): _____
-
-
- vesnice v těsném zázemí města Žďár nad Sázavou
-
-
- vesnice v těsném zázemí jakéhokoliv města
-
-
- vesnice ve větší vzdálenosti od jakéhokoliv města
-
-
- jiné město

19. Z jakého důvodu zvažujete stěhování? _____

Děkuji za vyplnění dotazníku!